

ကော်သူးလေ
ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး
ဥပဒေ။

ဘဉ်တၢ်ကတိၢ်ကတိၢ်ကွဲးသီထီၣ်က့ၤအီၤလၢ
ခၢ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖီၣ်ကရၢ
လီၤခၢ်သး
2009 နံၣ်

ပုၣ်မ။

မာတိကာ

အခန်း(၁)

၁။ ဥပဒေ၏ အမည်နှင့်အာဏာတည်သည့်နေ့

၂။ ဤဥပဒေနှင့် မသက်ဆိုင်သည့်အချို့ဥပဒေများ

၃။ အဓိပ္ပာယ်ပိုင်းခြားဖော်ပြချက်များ

(က) အားမခံပေးခွင့်ရသည့်ပြစ်မှုနှင့်အားမခံပေးခွင့်မရသည့်ပြစ်မှု

(ခ) စွဲချက်

(ဂ) ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူပိုင်သည့်ပြစ်မှု

(ဃ) တိုင်လျှောက်ချက်

(င) စစ်ဆေးမှု

(စ) စုံထောက်မှ

(ဆ) ရာဇဝတ်ကြောင်း၊ စစ်ဆေးစီရင်သည့်အမှု

(ဇ) ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူမပိုင်သည့်ပြစ်မှု

(ဈ) သာဗ္ဗန်မှ

(ည) ဝရမ်းမှ

(၂) (က) ပြုလုပ်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့်စကားများအကြောင်း

(ခ) ရာဇဝတ်ဥပဒေပါစကားများနှင့်ထပ်တူအဓိပလ္လိရာက်ခြင်း

အခန်း (၂)

တရားရုံးများတည်ရှိခြင်းနှင့်ဖွဲ့ စည်းပုံ

၄။ တရားရုံးများတည်ရှိခြင်း

၅။ တရားရုံးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး၊ တရားသူကြီးချုပ်

၆။ ခရိုင်တရားသူကြီး

၇။ မြို့နိုင်တရားသူကြီး

၈။ ကျေးရွာတရားသူကြီး

၉။ တရားစီရင်ခြင်း

၁၀။ အဖွဲ့ ဝင်အမည်တင်ပြခြင်း

အခန်း (၃)

တရားရုံးများ၏အခွင့်အာဏာ

၁၁။ ရာဇဝတ်ဥပဒေပါပြစ်မှုများစစ်ဆေးခွင့်

၁၂။ ကျေးရွာတရားရုံး၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ

၁၃။ မြို့နိုင်တရားရုံး၏စီရင်ခွင့်အာဏာ

၁၄။ ခရိုင်တရားရုံး၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ

၁၅။ တရားရုံးချုပ်၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ

ပုဒ်မ။

မာတိကာ

အခန်း (၄)

စုံစမ်းမှုနှင့်စစ်ဆေးမှုပြုလုပ်မည့်တရားရုံး၏စီရင်ခွင့်အာဏာ

၁၆။ တရားရုံးများ၏ နယ်နိမိတ်စီရင်ခွင့်

၁၇။ သမ္မတကအမိန့်ထုတ်ဆင့်နိုင်ခြင်း

၁၈။ ပြုလုပ်မှုနှင့်အကျိုးအပြစ်ဆက်စပ်ခြင်း

၁၉။ ကျူးလွန်သည့်နေရာမသေချာသောပြစ်မှု

- ၂၀။ ခရီးသွားရင်း ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှု
- ၂၁။ စီရင်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားခြင်း
- ၂၂။ တရားခံက ရုံးပြောင်းစစ်ဆေးရန်လျှောက်ခြင်း
- ၂၃။ ရုံးပြောင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍တရားရုံးချုပ်၏အာဏာ
- ၂၄။ ရုံးလွှဲပြောင်းအာဏာ
- ၂၅။ အောက်ရုံးအား အာဏာတိုးမြှင့်ပေးခြင်း
- ၂၆။ ကော်မရှင်နှင့်စစ်ဆေးခြင်း

အခန်း (၅)

ပယ်ကော်(KNPF)သတင်းပေးတိုင်တန်းခြင်းနှင့်ပယ်ကော် (KNPF) တို့ ၏ စုံစမ်းထောက်လှမ်းခွင့်အာဏာ

- ၂၇။ ပယ်ကော်(KNPF) ကအရေးပိုင်သော ပြစ်မှုများ၌သတင်းပေးတိုင်ချက်
- ၂၈။ ပယ်ကော်(KNPF) ကအရေးမပိုင်သောပြစ်မှုများ၌ သတင်းပေးတိုင်ချက်
- ၂၉။ ပယ်ကော်(KNPF) ကအရေးမပိုင်သော ပြစ်မှုများတွင် ပယ်ကော်(KNPF) ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်
- ၃၀။ ပယ်ကော်(KNPF) ရှေ့ထွက်ဆိုချက်နှင့် ယင်းထွက်ဆိုချက်ကိုအသုံးပြုခြင်း
- ၃၁။ ပယ်ကော်(KNPF) ၏အာဏာ
- ၃၂။ ပယ်ကော်(KNPF) က အမှုကို အခြေအမြစ်မရှိဟုယုံကြည်ခြင်း
- ၃၃။ ပယ်ကော်(KNPF) ကအမှု ကိုစုံစမ်းခြင်း
- ၃၄။ ရာဇဝတ်မကင်းသော စစ်ဆေးမှုများတွင်စုံစမ်းခြင်း

အခန်း (၆)

တရားခံများကိုဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် သက်သေခံစွည်းများကိုသိမ်းစည်းခြင်း

- ၃၅။ မည်ကဲ့သို့ ဖမ်းဆီးခြင်း
- ၃၆။ ဖမ်းဆီးခံရသူခိုအောင်းရာကိုရှာဖွေခြင်း
- ၃၇။ ဖမ်းဆီးခံရသူအား ရှာဖွေခြင်း
- ၃၈။ ပယ်ကော်(KNPF) ကမည့်အခွ ဝရမ်းမပါဘဲဖမ်းဆီးနိုင်ခြင်း
- ၃၉။ နေရာအတည်တကျမရှိသူ၊ အမြဲတန်းလုယက်သူ၊ လူဆိုးတို့ ကိုဖမ်းဆီးခြင်း
- ၄၀။ အရသားက ဖမ်းဆီးပိုင်ခွင့်နှင့် လိုက်နာရန်နည်း
- ၄၁။ တရားသူကြီးက ဖမ်းဆီးပိုင်ခွင့်
- ၄၂။ အချုပ်မှ ထွက်ပြေးသူကို ဖမ်းဆီးခြင်း
- ၄၃။ တာဝန်ခံ ပယ်ကော်(KNPF)က တရားခံအားလွှတ်ခြင်း

အခန်း (၇)

ရှာဖွေဝရမ်း

- ၄၄။ မည်သည့်အခါ ရှာဖွေဝရမ်း ထုတ်ပေးနိုင်ခြင်း
- ၄၅။ ဝရမ်းဖြင့် ရှာဖွေသည့်နေရာ
- ၄၆။ ပတ်သက်သည့်နေရာကို ရှာဖွေထုတ်ပုံ
- ၄၇။ မတရားချုပ်နှောင်ခံရသူအား ရှာဖွေဝရမ်း
- ၄၈။ ရှာဖွေခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောပြဌာန်းချက်များ

အခန်း (၈)

ပယ်ကော်(KNPF) ၏နေ့စဉ်မှတ်တမ်း

- ၄၉။ ပယ်ကော်(KNPF) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအဓိပ္ပါယ်
- ၅၀။ မှတ်တမ်းတွင်ပါဝင်ရမည့်အချက်များ
- ၅၁။ ပယ်ကော်(KNPF) ၏ပြစ်မှုစုံစမ်းခြင်းအစီရင်ခံစာ

အခန်း (၉)
သမ္မန်စာ

- ၅၂။ သမ္မန်စာ ၏အဓိပ္ပါယ်
- ၅၃။ သမ္မန်စာ ချအပ်ခြင်းပြုလုပ်ပုံ
- ၅၄။ ဝရမ်းစာနှင့်အဓိပ္ပါယ်
- ၅၅။ ဝရမ်းတွင်ရှိရမည့်အချက်များ
- ၅၆။ ဝရမ်းအမျိုးအစားများ
- ၅၇။ ဝရမ်းစာချအပ်ခြင်း
- ၅၈။ ထွက်ပြေးနေသူကို ဝရမ်းတပ်ခြင်း
- ၅၉။ ထွက်ပြေးသူပိုင်ပစ္စည်း ဝရမ်းကရောင်းချခြင်း
- ၆၀။ ဝရမ်းထုပ်ထားသောပစ္စည်းပြန်အပ်ခြင်း
- ၆၁။ စာရွက်စာတမ်းတင်ပြရန်သမ္မန်စာထုတ်ခြင်း

အခန်း (၁၀)
ဖြောင့်ချက်ယူနည်း

- ၆၂။ ဖြောင့်ချက်အဓိပ္ပါယ်
- ၆၃။ ဖြောင့်ချက်ရယူနည်း
- ၆၄။ သေတမ်းစစ်ချက်

အခန်း (၁၁)
ရိမန်ပေးခြင်းနှင့် အားမခံပေးခြင်း

- ၆၅။ ရိမန်၏ အဓိပ္ပါယ်
- ၆၆။ ရိမန်ပေးခွင့်ရှိသူနှင့် ရိမန်ရက်
- ၆၇။ အားမခံပေးခြင်း
- ၆၈။ အားမခံရုပ်သိမ်းခြင်း ကိစ္စ
- ၆၉။ အားမခံပေးသည့်အခါဆောင်ရွက်ရမည့်နည်း
- ၇၀။ အားမခံပေးနိုင်သော အမှုများအား အားမခံပေးနိုင်ခြင်း

အခန်း (၁၂)
အမှုမဖြစ်စေရန် ကြိုတင်တားဆီးခြင်း

- ၇၁။ ကော်သူးလေအေးချမ်းသာယာရေးအတွက် ကြိုတင်တားဆီးခြင်း
- ၇၂။ အလုပ်အကိုင်အတည်တကျမရှိသူများကို အားမခံတောင်းခြင်း
- ၇၃။ ပြစ်မှုကျူးလွန်လေ့ရှိသူများကို အားမခံတောင်းခြင်း
- ၇၄။ အားမခံတောင်းရန်တွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း

အခန်း (၁၃)

- တရားရုံးသို့ အမှုရောက်ရှိသောအခါ ဆောင်ရွက်ရန်နည်းများဦးတိုက်ရှောက်ထားခြင်း
- ၇၅။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်

၇၆။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူအား စစ်မေးခြင်း
၇၇။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း

အခန်း (၁၄)
စွဲချက်တင်ခြင်းအကြောင်း

- ၇၈။ စွဲချက်အဓိပ္ပါယ်
- ၇၉။ စွဲချက်တွင်ပါရှိရသည့်အချက်များ
- ၈၀။ စွဲချက်မှားယွင်းခြင်း
- ၈၁။ စွဲချက်များကို ပေါင်းစစ်ခြင်း
- ၈၂။ မည်သည့်ပြစ်မှုဟု မသေချာလျှင်စွဲချက်တင်ခြင်း
- ၈၃။ မည်သည့်အခါ ပြစ်မှုတစ်ခုဖြစ် စွဲချက်တင်၍ အခြားပြစ်မှုနှင့်အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း
- ၈၄။ မည်သူတို့ အားတမူထဲတွင် ပူးပေါင်းစွဲချက်တင်နိုင်ခြင်း

အခန်း (၁၅)
သမ္မန်မှ

- ၈၅။ သမ္မန်မှအဓိပ္ပါယ်
- ၈၆။ သမ္မန်မှစစ်ဆေးနည်း
- ၈၇။ အမှုရုပ်သိမ်းခြင်း
- ၈၈။ ပယ်ကော်(KNPF) ၏အစီရင်ခံစာအရစွဲဆိုသောဝရမ်းမှစစ်ဆေးနည်း
- ၈၉။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုစစ်ဆေးခြင်း
- ၉၀။ တရားရှင်လွှတ်ခြင်း
- ၉၁။ တရားသေလွှတ်ခြင်း

အခန်း (၁၆)
ကြေအေးပိုင်ခွင့်

- ၉၂။ ကြေအေးခြင်း
- ၉၃။ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်မလိုဘဲ ကြေအေးနိုင်သောအမှုများ
- ၉၄။ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ကြေအေးနိုင်သောအမှုများ

အခန်း (၁၇)
စီရင်ချက်ချမှတ်ခြင်း

- ၉၅။ စီရင်ချက်ချမှတ်နည်း
- ၉၆။ စီရင်ချက်တွင် ပါဝင်ရမည့်အချက်များ

အခန်း (၁၈)

ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် ပါဝင်သူအား အပြစ်မှချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း

- ၉၇။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ၌ပါဝင်သူအားချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း
- ၉၈။ ချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သည့်ပြစ်မှုများ
- ၉၉။ ချမ်းသာပေးပုံလုပ်ထုံးလုပ်နည်း
- ၁၀၀။ ပေးထားသောချမ်းခွင့်ကိုရုပ်သိမ်းခြင်း

အခန်း (၁၉)

သက်သေများကိုစစ်ဆေးခြင်း

၁၀၁။ သက်သေခံယူခြင်း

အခန်း (၂၀)
အယူခံမှုပြင်ဆင်မှု

- ၁၀၂။ အယူခံမှု၏ အဓိပ္ပါယ်
- ၁၀၃။ အယူခံခွင့်ရှိသောရုံးများ
- ၁၀၄။ အယူခံနိုင်သောအမှုနှင့် အယူခံနည်း
- ၁၀၅။ အယူခါ၏ အာဏာများ
- ၁၀၆။ ပြင်ဆင်မှု၏အဓိပ္ပါယ်
- ၁၀၇။ အောက်ရုံးအမှတ်များကိုတောင်းယူနိုင်ခွင့်အာဏာ
- ၁၀၈။ အယူခံမှုပြင်ဆင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားရုံးချုပ် (သို့) ခရိုင်တရားရုံး၏ အခွင့်

အခန်း (၂၁)

ပြုလုပ်မှုမှားယွင်းခြင်းကြောင့်ပျက်ပြယ်ခြင်းမပျက်ပြယ်ခြင်း

- ၁၀၉။ သဘောင်းရိုးဖြင့် ပြုလုပ်မှုမှားယွင်းခြင်းကြောင့်ပျက်ပြယ်သောအမှုများ
- ၁၁၀။ မှားယွင်းစွာပြုလုပ်မှုကြောင့် ပျက်ပြယ်သောအမှုများ
- ၁၁၁။ ဖြောင့်ချက်ယူရာတွင် အနည်းငယ်မှားယွင်းမှု
- ၁၁၂။ စွဲချက်မတင်မီခြင်း
- ၁၁၃။ တရားသူကြီးက အမှုသည်အဖြစ်ပါဝင်မှု

အခန်း (၂၂)

ပထမ အကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့် ဆုံးမ၍လွတ်ခြင်း

- ၁၁၄။ ပထမ အကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ
- ၁၁၅။ ဆိုဆုံးမ၍လွတ်ခြင်း

အခန်း (၂၃)

ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းအကြောင်း

- ၁၁၆။ ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ပစ္စည်းကို စီမံခန့်ခွဲစေရန်အမိန့် အကြောင်း
- ၁၁၇။ တရားခံလက်တွင် တွေ့ ရှိသည့်ငွေကို အပြစ်မဲ့ဝယ်ချမ်းသူသို့ ပေးအပ်ခြင်းအကြောင်း ဥပမာ-
- ၁၁၈။ အမိန့် ကိုရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း

အခန်း (၂၄)

မယားစရိတ် နှင့် သားစရိတ်

- ၁၁၉။ မယားစရိတ်သားသမီးစရိတ်ထောက်ပံ့ရန် တောင်းဆိုခြင်း
- ၁၂၀။ အခြေအနေပြောင်းလဲခြင်း
- ၁၂၁။ စရိတ်တောင်းဆိုနည်း

အခန်း (၁)

ပုဒ်မ-၁။ ဤဥပဒေကို ကော်သူးလေရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေဟုခေါ်တွက်စေရမည်။
ဥပဒေ၏ အမည်နှင့် ဤဥပဒေသည် ကရင်သက္ကရာဇ် ခုနှစ် ၊ လ၊
အာဏာတည်သည့်နေ့ ရက်၊ ခရစ်သက္ကရာဇ် ခုနှစ်၊ လ၊
ရက်၊ နေ့မှစတင်၍ကော်သူးလေတဝှမ်းလုံးတွင်အာဏာတည်စေရမည်။

ပုဒ်မ-၂။ ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲသည့် သီးခြားပြဌာန်းချက်တစ်စုံတစ်ရာမရှိလျှင်
ဤဥပဒေပါမည်။
ဤဥပဒေနှင့်မသက်ဆိုင် -သည့်အချက်မှကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ဥပဒေကို
သည့်အချို့ဥပဒေများ သော်၎င်း၊
-အခြားသင့်တော်သလိုထုတ်ပြန်သော အထူးဥပဒေများကိုသော၎င်း၊
ပြုပြင်ခြင်းမရှိစေရ။

ပုဒ်မ-၃။ ၁။ ယခုဥပဒေတွင်အကြောင်းအရာ၌ဖြစ်စေ၊
ရှေ့နောက်စကားစဉ်၌ဖြစ်စေ၊ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲသည့်သဘောမ
ရှိလျှင်အောက်ပါစကားရပ်များမှာဖော် ပြပါအတိုင်းအဓိပ္ပါယ်ထက်
ရောက်သည်။

အားမခံပေးခွင့်ရသည့်ပြစ်မှုနှင့် အားမခံပေးခွင့်မရသည့်ပြစ်မှု

(က) အားမခံပေးခွင့်ရသည့်ပြစ်မှုဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေအရ အားမခံပေးခွင့်ရကြောင်းဖော် ပြသည်
ပြသည့်ပြစ်မှုဖြစ်စေ၊ တည်ဆဲအခြားတရားဥပဒေအရ အားမခံပေးခွင့်ရသည့်ပြစ်မှုကို ဆိုလိုသည်။

အာမခံပေးခွင့်မရသည့်ပြစ်မှုဆိုသည်မှာ ဆိုခဲ့သည့်ပြစ်မှုများအပြင်အခြားမည်သည့်စွဲချက်ကိုမဆို ဆိုလိုသည်။

စွဲချက် (ခ) စွဲချက်ဆိုသည်မှာ စွဲချက်တရပ်သို့မဟုတ် စွဲချက်တရပ်ထက်ပို၍ပါလျှင် မည်သည့်စွဲချက်ကိုမဆို ဆိုလိုသည်။

ပယ်ကော်(KNPF) အရေးယူပိုင်သည့်ပြစ်မှု

(ဂ) ပယ်ကော်(KNPF) အရေးယူပိုင်သည့်ပြစ်မှုဆိုသည်မှာကရင်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (ကေအ (ကေအင်ဒီအို) အရာထမ်းအမှတ်တမ်းတစ်ဦးဦးက ဤဥပဒေနှင့်အညီ သို့မဟုတ် တည်ဆဲတရားဥပဒေအရဝရမ်းအမိန့်စာမရသော်လည်း ဖမ်းဆီးခွင့်ရသည့်အမှုများကို ဆိုလိုသည်။

တိုင်လျှောက်ချက်

(ဃ) တိုင်လျှောက်ချက်ဆိုသည်မှာ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူကို သိသည်ဖြစ်စေ၊ မသိသည်ဖြစ်စေ၊ တရားသူကြီးထံ ယခုဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်စေရန်နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ စာဖြင့်သော်၎င်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းတိုင်လျှောက်ချက်ကိုဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင်၎င်း၊ စကားတွင် ပယ်ကော်(KNPF) အမှုထမ်းတို့၏ အစီရင်ခံချက်မပါဝင်မီ သက်ဆိုင်ပေ။

စစ်ဆေးမှု

(င) စစ်ဆေးမှုဆိုသည်မှာ ယခုဥပဒေအရ တရားသူကြီးကဖြစ်စေ၊ တရားရုံးကဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးစီရင်သည့်အမှုနှင့်အခြားစစ်ဆေးမှုများကိုဆိုလိုသည်။

စုံထောက်မှု

(စ) စုံထောက်မှုဆိုသည်မှာ ပယ်ကော်(KNPF) အမှုထမ်းတို့ကဖြစ်စေ၊ တရားသူကြီးကတာဝန်ပေးသည့်အခြား မည်သူမဆိုဖြစ်စေ၊ အမှုတွင်သက်သေခံအလိုငှါ အချက်အလက်အကြောင်းအရာများကို စုဆောင်းရန် ဤဥပဒေအရ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ချက်များကိုဆိုလိုသည်။

ပယ်ကော်(KNPF) အရေးယူပိုင်သည့်ပြစ်မှု

(ဇ) ပယ်ကော်(KNPF) အရေးယူပိုင်သည့်အမှုဆိုသည်မှာ ပယ်ကော်(KNPF) အမှုထမ်းတစ်ဦးဦးက ဝရမ်းအမိန့်စာမရလျှင်ဖမ်းဆီးခွင့်မရသည့်ပြစ်မှုကိုဆိုလိုသည်။

သမ္မာန်မှု

(ဈ) သမ္မာန်မှု ဆိုသည်မှာ ရာဇဝတ်ကြောင်းနှင့်သက်ဆိုင်၍ ဝရမ်းမဟုတ်သော အမှုကိုဆိုလိုသည်။

ဝရမ်းမှု

(ည) ဝရမ်းမှုဆိုသည်မှာ သေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ တကျွန်းပို့ဒဏ်ဖြစ်စေ ဖြစ်ထက်ပိုသည့်ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ စီရင်ခွင့်ရှိသည့်အမှုကို ဆိုလိုသည်။

ပြုလုပ်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့်စကားများအကြောင်း

(က) ပြုလုပ်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့်စကားများမှာ တရာဥပဒေနှင့် မညီပျက်ကွက်မှုလည်းပါဝင်သည်။

ရာဇဝတ်ဥပဒေပါစကားများနှင့်ထပ်တူအဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်ခြင်း

(ခ) ယခုဥပဒေတွင်အသုံးပြု၍ ရာဇဝတ်ဥပဒေတွင် အဓိပ္ပါယ်ပိုင်းခြားဖော် ပြချက် မပါရှိလျှင်ရာဇဝတ်ဥပဒေတွင်ဖော် ပြထားသည့်အတိုင်းအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရမည်။

အခန်း (၂)

တရားရုံးများတည်ရှိခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ

ပုဒ်မ-၄။ အခြားတည်ဆဲဥပဒေတစ်စုံတစ်ရာအရ တည်ထောင်သည့်တရားရုံးများအပြင် ကော ကော်သူးလေအတွင်း အောက်ဖော် ပြပါအဆင့်ဆင့် တရားရုံးများရှိစေရမည်။

၁။ တရားရုံးချုပ် ( )

၂။ ခရိုင်တရားရုံးချုပ် ( )

၃။ မြို့နိုင်တရားရုံးချုပ် ( )

၄။ ကျေးရွာတရားရုံးများ ( )

ပုဒ်မ-၅ ၁။ တရားရုံးချုပ်တွင် တရားသူကြီးချုပ်တစ်ဦးနှင့် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးတစ်ဦး ပါဝင်သည်။

တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး၊ တရားသူကြီးချုပ်တရားရုံးချုပ်၊

(၂) က။ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်ကို

အမျိုးသားညီလာခံမှအများသဘောတူညီချက်ဖြင့် ရွေးကောက်တက်မြှောက်ရမည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပနိုင်သည့်အခါ ဗဟိုအမြဲတမ်းကော်မတီ ( ) မှအများ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။

ခ။ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးနှစ်ဦးကို ဗဟိုအမြဲတမ်းကော်မတီ သဘောတူညီမှုဖြင့်တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်က ခန့်အပ်ရမည်။

ခရိုင်တရားသူကြီး

ပုဒ်မ-၆ သမ္မတကဖြစ်စေ၊ သမ္မတက တာဝန်လွှဲအပ်ပေးသူကဖြစ်စေ၊ သက်ဆိုင်ရာခရိုင်အမြဲတမ်းကော်မတီ၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် ခရိုင်တရားသူကြီးကို ခန့်အပ်ရမည်။

မြို့နယ်တရားသူကြီး

ပုဒ်မ-၇ သမ္မတကဖြစ်စေ၊ သမ္မတကတာဝန်လွှဲအပ်ပေးသူကဖြစ်စေ၊ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အမြဲတမ်းကော်မတီမှ ရွေးချယ်ပြီးသက်ဆိုင်ရာခရိုင်အမြဲတမ်းကော်မတီ၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် မြို့နယ်တရားသူကြီးကို ခန့်အပ်ရမည်။

ကျေးရွာတရားသူကြီး

ပုဒ်မ-၈ ကျေးရွာအမြဲတမ်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌသည် ကျေးရွာတရားသူကြီးဖြစ်ရမည်။

တရားစီရင်ခြင်း

ပုဒ်မ-၉ တရားစီရင်ရာတွင် တရားရုံးများသည် ခုံရုံးဖြင့်စစ်ဆေးစီရင်ရမည်။ ခုံရုံးကိုဖွဲ့စည်းရာတွင်အဆင့်ဆင့်တရားရုံးတရားသူကြီးသည် သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး အခြားအဖွဲ့ဝင်နှစ်ဦး သို့မဟုတ် ၄ဦးပါဝင်ရမည်။ တရားရုံးကို အဆင့်ဆင့်အမြဲတမ်းကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌကို အသိပေးပြီး ဖွဲ့စည်းရမည်။

အဖွဲ့ဝင်အမည်တင်ပြခြင်း

ပုဒ်မ-၁၀ တရားရုံးခုံရုံးများဖွဲ့စည်းသောအခါ အဆင့်ဆင့်အထက်အဖွဲ့အစည်းထံသို့ ခုံရုံးအဖွဲ့ဝင်များ၏ အမည်များကိုတင်ပြအစီရင်ခံရမည်။

အခန်း (၃)

တရားရုံး၏ အခွင့်အာဏာ

ပုဒ်မ-၁၁ ရာဇဝတ်ဥပဒေပါပြစ်မှုများစစ်ဆေးခွင့်
ကော်သူးလေရာဇဝတ်ဥပဒေပါမည်သည့်ပြစ်မှုကိုမဆို-

- (၁) တရားရုံးချုပ်၊
- (၂) ခရိုင်တရားရုံးများ၊
- (၃) မြို့နိုင်တရားရုံးများ၊
- (၄) ကျေးရွာတရားရုံးများ စစ်ဆေးစီရင်ခွင့်ရသည်။

ပုဒ်မ-၁၂ **ကျေးရွာတရားရုံး၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ**

၁။ ကျေးရွာတရားရုံးများသည် ရာဇဝတ်မှုတွင် ထောင်ဒဏ် ၃ လအထိ သို့မဟုတ် ငွေဒဏ် ၅၀၀/အထိ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် နှင့်ငွေဒဏ် နှစ်ရပ်ပေါင်းပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်သည့်ရာဇဝတ်မှုလအမှုကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန်အာဏာရှိသည်။

၂။ တရားမမှုတွင် တန်ဖိုးငွေ ၃၀၀၀/ ထက်မပိုသည့်တရားမမှုလအမှုကိုကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။

ပုဒ်မ-၁၃ **မြို့နိုင်တရားရုံး၏စီရင်ခွင့်အာဏာ**

၁။ မြို့နိုင်တရားရုံးသည် ရာဇဝတ်မှုတွင် ထောင်ဒဏ် ၃ လအထက် သို့မဟုတ် ငွေဒဏ် ၃၀၀၀/ အထိ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် နှင့်ငွေဒဏ် နှစ်ရပ်ပေါင်းပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်သည့်ရာဇဝတ်မှုလအမှုများနှင့် ကျေးရွာတရားရုံးမှ အယူခံအမှုများကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။

၂။ တရားမမှုတွင် တန်ဖိုးငွေ ၁၀၀၀၀/ ထက်မပိုသည့်တရားမမှုလအမှုနှင့် ကျေးရွာတရားရုံးမှ အယူခံအမှုများကိုကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။

ပုဒ်မ-၁၄ **ခရိုင်တရားရုံး၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ**

၁။ (က) ခရိုင်တရားရုံးသည် ရာဇဝတ်မှုတွင် တရားဥပဒေအရ စီရင်ခွင့်ရသည့် မည်သည့်ပြစ်မှုကိုမဆို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။ သို့သော် ခရိုင်တရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်သည့် မည်သည့် သေဒဏ်စီရင်ချက်ကိုမဆို တရားရုံးချုပ်မှ အတည်ပြုလုပ်မှ တည်စေရမည်။

(ခ) မြို့နိုင်တရားရုံးမှ အယူခံမှုကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။

၂။ တရားမမှုတွင် တန်ဖိုးငွေ ၁၀၀၀၀/ မှအထက် တရားမမှုလအမှုနှင့် မြို့နယ်တရားရုံးမှ အယူခံအမှုများကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်။

ပုဒ်မ-၁၅

တရားရုံးချုပ်၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ

၁။ တရားရုံးချုပ်သည် ကော်သူးလေ၏ အမြင့်ဆုံးရာဇဝတ်ကြောင်းနှင့် တရားမကြောင်းဆိုင်ရာ ရုံးဖြစ်၍ နောက်ဆုံးအပြီးသတ်အယူခံတရားရုံးဖြစ်သည်။

၂။ ခရိုင်တရားရုံးက ချမှတ်သော စီရင်ချက်အမိန့် ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် အယူခံမှုကိုစီရင်ခွင့်ရှိသည်။

၃။ အောက်ရုံးမှဆုံးဖြတ်ချက်များကို တရားရုံးချုပ်မှ ပြန်လည်စစ်ဆေးပြင်ဆင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၄။ တရားရုံးမှ သေဒဏ်အပြစ်ပေးခံယူသော တရားခံတစ်ဦးသည် ၎င်းအပေါ် စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပြီး နောက်ရက်ပေါင်း ၄၀ အတွင်း ကော်သူးလေ သမ္မတထံသို့ အသနားခံခွင့်ရှိသည်။

အခန်း (၄)

စုံစမ်းမှုနှင့် စစ်ဆေးမှုပြုမည့်တရားရုံး၏ စီရင်ခွင့်အာဏာ နယ်နိမိတ်

ပုဒ်မ-၁၆

တရားရုံးများ၏ နယ်နိမိတ်စီရင်ခွင့်

အဆင့်ဆင့်သောတရားရုံးများသည် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေအပိုင်းအခြားအတွင်းတွင် စီရင်ခွင့်အာဏာရှိသည်။

ပုဒ်မ-၁၇

သမ္မတကအမိန့်ထုတ်နိုင်ခြင်း

ပုဒ်မ၁၆ တွင်မည်သို့ ပြဌာန်းထားစေကာမူကော်သူးလေသမ္မတသည် အခြားမည်သည့်တရားရုံး၌မဆို အမှုတစ်ခုကို တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးရန် အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၁၈

ပြုလုပ်မှုနှင့် အကျိုးအပြစ်ဆက်စပ်ခြင်း

ပြစ်မှုတစ်ခုကို နယ်မြေတစ်ခုကိုကျူးလွန်ပြီး ၎င်းပြစ်မှု၏အကျိုးအပြစ်မှာ အခြားနယ်မြေတစ်ခုကိုဖြစ်ပေါ် နေလျှင် ထိုနယ်မြေ(၂) နယ်ဆိုင်ရာတရားရုံးတစ်ခုက ထိုအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။

ဥပမာ.....စောသူးသည် ဘာအံခရိုင်တွင် လူတစ်ယောက်၏လက်ချက်ဖြင့် ဒဏ်ရာများကိုရရှိခဲ့ပြီး တောင်ငူခရိုင်တွင် သေဆုံးသွားသည် စောသူးသည် ကျူးလွန်သည့်သေမှုသေခင်းနှင့် ပတ်သက်၍ဘ ဘာအံသို့မဟုတ် တောင်ငူခရိုင်တရားရုံးတစ်ခုခုတွင်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၁၉

ကျူးလွန်သည့်နေရာမသေချာသောပြစ်မှု

၁။ မည်သည့်နယ်မြေသို့မဟုတ် နေရာဒေသတွင်ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းမသေချာလျှင်ဖြစ်စေ၊

၂။ နယ်မြေတစ်ခုတွင် ပြစ်မှုတစ်ခုပိုင်းတစ်ခုကျူးလွန်ပြီး အခြားနယ်မြေဒေသတွင်ကျန်တစ်ပိုင်းတစ်ခုကိုကျူးလွန်လျှင်ဖြစ်စေ၊

၃။ ပြစ်မှုတစ်ခုကို နယ်မြေတစ်ခုတွင်ကျူးလွန်ပြီး နောက်ဆက်ထက်၍ နယ်မြေအများအပြားတွင် ကျူးလွန်လျှင်ဖြစ်စေ၊

၄။ ပြစ်မှုများကို နယ်မြေအများတွင်ကျူးလွန်ခဲ့လျှင်ဖြစ်စေ၊ ကျူးလွန်ခဲ့သည်နယ်မြေတစ်ခုခုတွင်ရှိသည့် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသောတရားရုံးတစ်ခုခုက စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၀

ခရီးသွားရင်းကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှု

ခရီးသွားလာစဉ် ပြစ်မှုတစ်ခုကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူဖြစ်စေ ကျူးလွန်ခံရသူဖြစ်စေ၊ ဖြတ်သားသွားလာရာသို့မဟုတ် ရောက်ရှိရာနယ်မြေရှိစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်တရားရုံးတစ်ခုခုက စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၁

စီရင်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားခြင်း

ပြစ်မှုစီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးနှစ်ခုအငြင်းပွားလျှင် အထက်အဆင့်ဆင့်တရားရုံးကမည်သည့်ရုံးတွင်စစ်ဆေးနိုင်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၂

တရားခံကရုံးပြောင်းစစ်ဆေးရန် လျှောက်ခြင်း

တရားခံက မိမိ၏အမှုကို စစ်ဆေးစီရင်မည့်တရားရုံးတွင် စစ်ဆေးမခံလိုကြောင်းလုံလောက်သောအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ကန့်ကွက်လျှင် တရားခံအား အခြားသင့်တော်သောတရားရုံးသို့ စစ်ဆေးစီရင်ရန် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၃

ရုံးပြောင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တရားရုံးချုပ်၏ အာဏာ

မည်သည့်အခါမဆို တရားရုံးချုပ်က လက်အောက်ရုံးတစ်ခုခုတွင်-
၁။ (က) တရားမျှတမှုနှင့်ဖြောင့်မှန်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းကို မပြုနိုင်ဟုယူဆလျှင်ဖြစ်စေ၊

(ခ) ဥပဒေနှင့်ဆိုင်သော ထူးထူးခြားခြားသို့မဟုတ် ခက်ခဲသောပြဿနာအချို့ပေါ်ပေါက်ရန်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ယူဆလျှင်ဖြစ်စေ၊

(ဂ) ကျေနပ်စွာစုံစမ်းစစ်ဆေးရန်အလို့ငှါ မှုခင်းဖြစ်ပွားသည့်နေရာသို့မဟုတ် အနီးပတ်ဝန်းကျင်သို့သွားရောက်ကြည့်ရှု ရန်လိုအပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊

(ဃ) အမှုသည်များသို့မဟုတ် သက်သေများသက်သာလွယ်ကူစေရန်အတွက် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန်သင့်တော်လျှင်ဖြစ်စေ၊

(င) မှန်ကန်မှုနှင့်တရားမျှတမှုရှိစေရန်အတွက် အထက်အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန်သင့်တော်လျှင်ဖြစ်စေ၊

၁။ အမှုတစ်ခုသို့မဟုတ် အယူခံတစ်ခုကို လက်အောက်ရုံးတစ်ခုက၎င်း နှင့်အဆင့်တူသို့မဟုတ် မြင့်သောရုံးတခုသို့ လွှဲပြောင်းပေးရန်သော်၎င်း

၂။ မူလအမှုတစ်ခုသို့မဟုတ် အယူခံတစ်ခုကိုတရားရုံးချုပ်တွင်စစ်ဆေးရန်အတွက် လွှဲပြောင်းယူရန်သော်၎င်း၊

၃။ တရားခံတစ်ဦးအား တရားရုံးချုပ်သို့မဟုတ် ခရိုင်တရားရုံးတစ်ခုသို့စစ်ဆေးရန်သော်၎င်း အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၂။ တရားရုံးချုပ်သည် ဤသို့လွှဲပြောင်းစစ်ဆေးခြင်းကို အောက်ရုံး၏ အစီရင်ခံစာလျှောက်လွှာ အစီရင်ခံစာအရဖြစ်စေ၊ အမှုသည်၏ လျှောက်ထားချက်အရဖြစ်စေမိမိအလိုအလျှောက်ဖြစ်စေ အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၄။

ခရိုင်ရုံးလွှဲပြောင်းအာဏာ

ခရိုင်တရားရုံးသည် မိမိလက်အောက်မြို့နယ်တရားရုံးတစ်ခုမှ အမှုတစ်ခုခုကိုစစ်ဆေးဆဲဖြစ်စေ၊ မစစ်မှီဖြစ်စေ၊ တောင်းယူစစ်ဆေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၅။

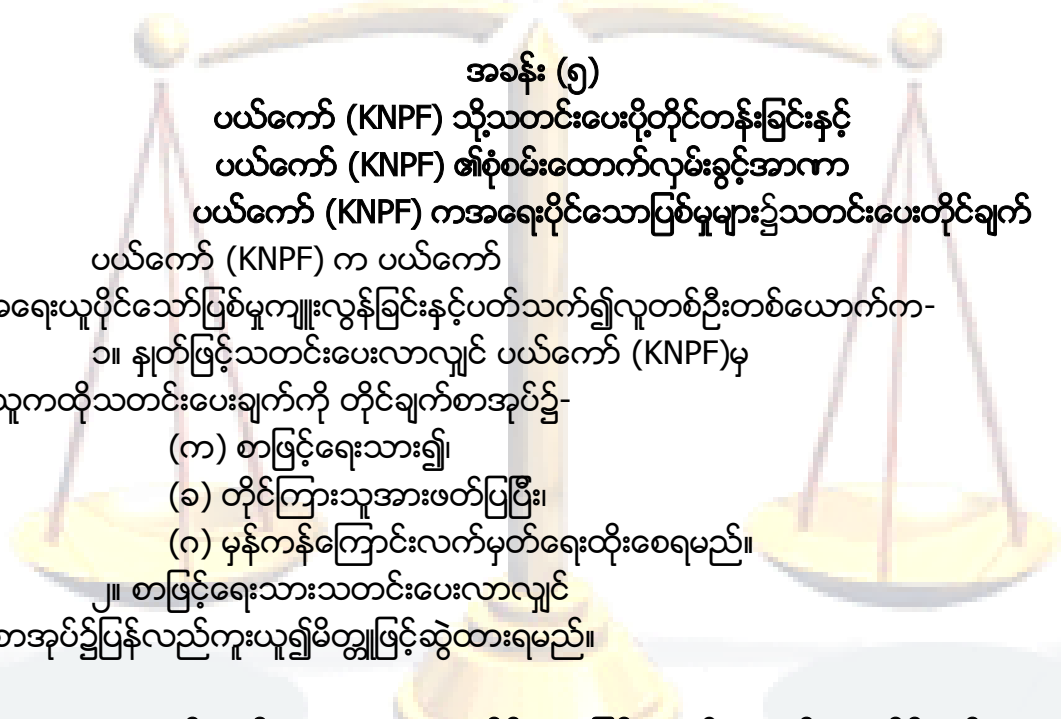
အောက်ရုံးအားအာဏာ တိုးမြှင့်ပေးခြင်း

အထူးအခြေအနေလိုအပ်ချက်အရ အထက်အဆင့်ဆင့်တရားရုံးတစ်ခုမှ မိမိလက်အောက်တရားရုံးတစ်ခုခုသို့ မူလရှိသောစီရင်ခွင့်အာဏာကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ-၂၆။

ကော်မရှင်နှင့်စစ်ဆေးခြင်း

အမှုတစ်ခုခုကိုစစ်ဆေးရာ၌တရားမျှတမှန်ကန်မှုဖြစ်ရန်အတွက် သက်သေ၏ထွက်ဆိုချက်ကို ရယူရန်လိုအပ်ပြီးကိုသက်သေအနေဖြင့် ရုံးသို့လာရန်အခက်အခဲရှိမည်ဟုယခါက တရားရုံးအနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင် ၃ ဦးမှ ၅ ဦးပါသောကော်မရှင်ကိုအမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ဖွဲ့စည်း၍သက်သေရှိရာဌာနသို့စေလွှတ်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

အခန်း (၅)

ပယ်ကော် (KNPF) သို့သတင်းပေးပို့တိုင်တန်းခြင်းနှင့်

ပယ်ကော် (KNPF) ၏စုံစမ်းထောက်လှမ်းခွင့်အာဏာ

ပုဒ်မ-၂၇။

ပယ်ကော် (KNPF) ကအရေးပိုင်သောပြစ်မှုများ၌သတင်းပေးတိုင်ချက်

ပယ်ကော် (KNPF) က ပယ်ကော် (KNPF)အရေးယူပိုင်သောပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က-
၁။ နှုတ်ဖြင့်သတင်းပေးလာလျှင် ပယ်ကော် (KNPF)မှ တာဝန်ရှိသူကထိုသတင်းပေးချက်ကို တိုင်ချက်စာအုပ်၌-

- (က) စာဖြင့်ရေးသား၍၊
- (ခ) တိုင်ကြားသူအားဖတ်ပြုပြီး၊
- (ဂ) မှန်ကန်ကြောင်းလက်မှတ်ရေးထိုးစေရမည်။

၂။ စာဖြင့်ရေးသားသတင်းပေးလာလျှင် တိုင်ချက်စာအုပ်၌ပြန်လည်ကူးယူ၍မိတ္တူဖြင့်ဆွဲထားရမည်။

ပုဒ်မ-၂၈။

ပယ်ကော် (KNPF) အရေးမပိုင်သောပြစ်မှုများ၌ သတင်းပေးတိုင်ချက်

သက်ဆိုင်ရာ ပယ်ကော် (KNPF) မှသည် ပယ်ကော် (KNPF) အရေးမပိုင်သောပြစ်မှုများ၌သတင်းပေးချက်ရရှိလျှင် တိုင်တန်းသည့်သတင်းတကျဉ်းချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင်ရေးမှတ်၍ သတင်းပေးသူကို စီရင်ခွင့်အာဏာရှိသည့် တရားရုံးသို့အပ်ပေးရမည်။

ပုဒ်မ-၂၉။

ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူမပိုင်သည့်ပြစ်မှုများတွင် ပယ်ကော် (KNPF) ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်

၁။ ပယ်ကော် (KNPF) အရေးမပိုင်သောအမှုကို စီရင်ခွင့်အာဏာရှိသောတရားရုံးက လွှဲအပ်တန်ဝန်ပေးလျှင် ပယ်ကော် (KNPF)မှ စုံထောက်စစ်ဆေးခြင်းမပြုလုပ်နိုင်။
၂။ လွှဲအပ်၍စုံထောက်ခွင့်ပေးလျှင်ဝရမ်းမပါဘဲဖမ်းစီးခြင်းမှတစ်ပါး ပယ်ကော် (KNPF) အရေးပိုင်သောအမှုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်။

ပုဒ်မ-၃၀။ ပယ်ကော် (KNPF) ရှေ့ထွက်ဆိုချက်နှင့်ယင်းထွက်ဆိုချက်ကိုအသုံးပြုခြင်း

ပြစ်မှုတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်စုံစမ်းစဉ်ကယ်ကော် (KNPF) ပေးသောသက်သေတစ်ဦး၏ထွက်ဆိုချက်ကိုစာဖြင့်ရေးမှတ်ယူလျှင်ထိုထွက်ဆိုချက်ကိုထွက်ဆိုသူကလက်မှတ်ထိုးရန်မလို၊ ထိုထွက်ဆိုချက်ကိုအောက်ပါအချက်များတပါးသက်သေခံအဖြစ်အသုံးမပြုနိုင်။

၁။ ရုံးရှေ့ပြင်ကွဲလွဲထွက်ဆိုသည့်အခါ မိမိအမှုသည်ကို ထိခိုက်လျှင် သက်သေခံမမှန်ထွက်နေကြောင်း ဖော်ပြရန်။

၂။ သက်သေအကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားနေကြောင်း အထောက်အကူအဖြစ်ဖော်ပြရန်။

ပုဒ်မ - ၃၁။ ပယ်ကော် (KNPF) ၏အာဏာ

၁။ ပယ်ကော် (KNPF) မှူးသည်မိမိနယ်နမိတ်အတွင်းဥပဒေပေးသော ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူပိုင်သောအမှုကို တရားသူကြီး၏အမိန့်မရရှိဘဲ စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သည်။

၁။ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော တရားသူကြီးက ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူပိုင်သောအမှုကို စုံစမ်းရန် ပယ်ကော် (KNPF) တာဝန်ခံသို့ ညွှန်ကြားနိုင်သည်။

၃။ တိုင်ချက်အရဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းအရဖြစ်စေ၊ ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူပိုင်သော အမှုတစ်စုံတစ်ရာကိုကျူးလွန်ကြောင်းနှင့်သင်္ကာမကင်းဖြစ်ရန်အကြောင်းရှိလျှင် အမှုဖြစ်ပွားရာအရပ်သို့ ပယ်ကော် (KNPF) မှူးကိုတိုင် သို့မူတိုင် တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) ကို၎င်း ကစေလွှတ်၍ အမှုအကြောင်းနှင့်အဖြစ်အပျက်ကိုစုံစမ်းထောက်လှမ်းရမည်။

၄။ ပယ်ကော် (KNPF)

မှူးသည်မိမိနယ်နမိတ်အတွင်းအမှုကိုသိရှိသူမည်သူ့ကိုမဆိုဆင့်ခေါ်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၃၂။ ပယ်ကော် (KNPF) ကအမှုကိုအခြေအမြစ်မရှိဟုယုံကြည်ခြင်း

၁။ ပယ်ကော် (KNPF) မှူးက

စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်လုံလောက်သည့်အခြေအမြစ်မရှိဟုယုံကြည်လျှင်ယင်းအမှုကို မစစ်ဆေးဘဲနေနိုင်သည်။

၂။ စုံစမ်းရလောက်အောင် ကြိုးကြောင်းမရှိဟုထင်မြင်လျှင် စုံစမ်းတော့မည်မဟုတ်ကြောင်းသတင်ပေးသူသို့ ချက်ခြင်းအကြောင်းပြန်ကြားရမည်။

ပုဒ်မ - ၃၃။ ပယ်ကော် (KNPF) ကအမှုကိုစုံစမ်းခြင်း

၁။ အမှုကိုစုံစမ်းသည့်တာဝန်ခံ ပယ်ကော် (KNPF) သည်ထိုမှုကိုလိုရှိသည်ဟု ထင်မြင်ရန်ရှိသူ မည်သူ ကိုမဆိုနုတ်ဖြင့်စစ်မေးနိုင်သည်။

၂။ တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) သည် စုံစမ်းရာ၌ မည်သည့်သွေးဆောင်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှု၊ ဂတိထားမှုကို ကိုယ်တိုင်၎င်း၊ အခြားသူအားခိုင်း၍၎င်း၊ မပြုလုပ်ရ။

၃။ အစစ်ခံသူက မိမိသဘောထားအလျောက်ထွက်ဆိုချက်ကို တားမြစ်ခြင်းမပြုရ။

၄။ အမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို မိမိနယ်နမိတ်အတွင်းသိမ်းဆည်းနိုင်သည်။

၅။ ထိုပစ္စည်းအခြားနယ်နမိတ်၌ရှိလျှင် ထိုနယ်တာဝန်ခံသို့အကြောင်းစူးဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

ပယ်ကော် (KNPF) မှူးက တစ်စုတစ်ယောက်သောသူသည်-

ပုဒ်မ - ၃၄ ရာဇဝတ်မကင်းသောစစ်ဆေးမှုများတွင်စုံစမ်းခြင်း

၁။ (က) မိမိ၏ကိုယ်ကိုသတ်ဖြတ်ကြောင်းသို့မဟုတ်

- (ခ) အခြားသူက သတ်ဖြတ်ကြောင်းသို့မဟုတ်
  - (ဂ) အိမ်မွေးတရားစဉ် တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် သေဆုံးကြောင်းသို့မဟုတ်
  - (ဃ) စက်ကရိယာတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် သေဆုံးကြောင်း သို့မဟုတ်
  - (င) မသင်ကာဖွယ် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် သေဆုံးကြောင်း
- စသည့်အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာသတင်းပို့ချက်ရရှိလျှင်
- ၂။ တရားသူကြီးထံသို့ ချက်ခြင်းအစီရင်ခံရမည်။
- ၃။ အလောင်းရှိရာသို့ သွားရောက်၍
- (က) ဒါဏ်ရာဒါဏ်ချက်များ
  - (ခ) ထိုဒါဏ်ရာများ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ရရှိဟန်ရှိကြောင်း
  - (ဂ) လက်နက်တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ထိခိုက်ဟန်ရှိလျှင် မည်သည့်လက်နက်ဖြင့်ထိခိုက်ကြောင်း
  - (ဃ) သေဆုံးသည့်အကြောင်းအချင်းအရာအားလုံးစသည်တို့ကို ရေးမှတ်ရမည်။
- ၄။ ထိုတွေ့ရှိရချက်များကို တရားသို့ထံသို့ တင်ပြရမည်။

အခန်း (၆)
တရားခံများကို ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့်သက်သေခံပစ္စည်းများသိမ်းဆည်းခြင်း

ပုဒ်မ - ၃၅။ မည်ကဲ့သို့ဖမ်းဆီးခြင်း

- ၁။ တဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) က၎င်း၊ အခြားသူတစ်ဦးက၎င်း၊ ဖမ်းဆီးသည့်အခါအဖမ်းခံရမည့်သူကနုတ်ဖြင့်၎င်း၊ ကိုယ်အမှုအယာဖြင့်၎င်း၊ အဖမ်းမခံကြောင်းပြလျှင် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ချုပ်နှောင်ဖမ်းဆီးရမည်။
- ၂။ ဖမ်းဆီးရာ၌ ခုခံလျှင် သို့မဟုတ် ထွက်ပြေးလျှင် လိုအပ်သောနည်းကိုအသုံးပြုနိုင်သည်။
- ၃။ အဖမ်းခံရမည့်သူသည် သေဒဏ်သို့မဟုတ် တသက်တကျွန်းဒဏ်ထိုက်သည့်ပြစ်မှုကျူးလွန်သူမဟုတ်လျှင် သေစေသည့်အထိ ပြုလုပ်ဖမ်းဆီးခွင့်မရှိ။

ပုဒ်မ - ၃၆။ ဖမ်းဆီးခံရသူခိုအောင်းရာကိုရှာဖွေခြင်း

- ဖမ်းဆီးရန်တာဝန်သူ တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF)က ဖမ်းဆီးခံရမည့်သူသည်တစ်ဦး တစ်ယောက်၏အိမ်၊ အဆောက်အဦးခိုအောင်းနေသည်ဟုထင်မြင်လျှင်
- ၁။ အိမ်ရှင်အားပြောကြားခွင့်တောင်းရမည်။
- ၂။ အိမ်ရှင်က လွတ်လပ်စွာဖမ်းဆီးခွင့်ပေးရမည့်အပြင် လိုအပ်သောအကူအညီပေးရမည်။
- ၃။ ဖမ်းဆီးခွင့်ဝရမ်းပါကြောင်းပြလျှက်အခွင့်မရလျှင် အဖမ်းခံရသူထွက်ပြေးနိုင်မှီ အိမ်တံခါးပြတင်းပေါက်စသည်တို့ကို ဖျက်ဆီး၍ ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးနိုင်သည်။
- ၄။ ဖမ်းဆီးမည့်သူကို ဥပဒေအရဖမ်းဆီးရာ၌ ပိတ်ဆို့ထားလျှင် အိမ်တံခါးစသည်တို့ကိုဖျက်ဆီး၍ထွက်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ - ၃၇။ ဖမ်းဆီးခံရသူအားရှာဖွေခွင့်

- ၁။ ဖမ်းဆီးခံရသူ၏ကိုယ်တွင်းရှာဖွေရာတွင် ၎င်းသူဝတ်သဗ္ဗိသည့်အဝတ်အထည်များမှတစ်ပါး အခြားပစ္စည်းများကို လုံခြုံရာ၌သိမ်းဆည်းထားရမည်။
- ၂။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်၏ကိုယ်ကို ရှာဖွေရာ၌ အမျိုးသမီးခြင်းသာရှာဖွေစေရမည်။

၃။ ဖမ်းဆီးခံသူထံမှ ရရှိသောလက်နက်ပစ္စည်းများကို ရှာဖွေပုံစံ၌ ရေးသွင်း၍သိမ်းဆည်းပြီး တရားရုံးသို့ ပုံစံနှင့်အတူပေးပို့ရမည်။

ပုဒ်မ - ၃၈။ ပယ်ကော် (KNPF) ကမည်သည့်အခါဝရမ်းမပါဘဲ ဖမ်းဆီးနိုင်ခြင်း

မည်သည့်တာဝန်ခံ ပယ်ကော် (KNPF) မဆို အောက်ဖော်ပြပါသူများအားဝရမ်းမပါဘဲဖမ်းဆီးနိုင်သည်။

၁။ (က) ပယ်ကော် (KNPF) အရေးပိုင်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ၌ပါဝင်သူ၊

(ခ) ထိုပြစ်မှုမျိုးကျူးလွန်ကြောင်း တိုင်ကြားခံရသူ၊

(ဂ) ထိုပြစ်မှုမျိုးပါဝင်ပတ်သက်နေသည်ဟု ယုံကြည်လောက်အောင်သတင်းပေးခံရသူ၊

(ဃ) ထိုပြစ်မှုမျိုးတိုင် ပါဝင်ကြောင်းသင်ကာမကင်းခံရသူ၊

၂။ အိမ်ဖောက်ထွင်းရာတွင်အသုံးပြုသည့်ကရိယာတစ်ခုကို တရားဥပဒေနှင့်ညီသောအကြောင်းမရှိဘဲလက်ဝယ်တွေ့ရှိသူ၊

၃။ ဤဥပဒေအရ သို့မဟုတ် ကော်သူလေအစိုးရကပြစ်မှုကျူးလွန်သူဟုကြေငြာခြင်းခံရသူ၊

၄။ ခိုးရာပါပစ္စည်းဟု ယူဆရန်ရှိသောပစ္စည်းကိုတွေ့၍ယင်းပစ္စည်းနှင့်ပါဝင်ပတ်သက်၍ ကျူးလွန်ကြောင်း သင်ကာမကင်းခံရသူ၊

၅။ (က) တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) အားနှောကယုက်တားဆီးသူ၊

(ခ) အချုပ်မှ ထွက်ပြေးသူ သို့မဟုတ် ပြေးရန်ကြံစည်အားထုတ်သူ၊

၆။ တပ်မတော်မှ ထွက်ပြေးသူဖြစ်ကြောင်းသင်ကာမကင်းခံရသူ၊

၇။ အခြားပယ်ကော် (KNPF) များသို့ တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) ဖမ်းဆီးခိုင်းသည့်သူ။

ပုဒ်မ - ၃၉။ နေရပ်အတည်တကျမရှိသူ၊ အမြဲတန်း

၁။ ပယ်ကော် (KNPF) အရေးပိုင်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အကြံနှင့် သက်ဆိုင်ရာနယ်နိမိတ်အတွင်း ခိုအောင်းနေသူ၊

၂။ သက်ဆိုင်ရာပယ်ကော် (KNPF) နယ်နိမိတ်အတွင်း-လုယက်သူ၊ လူဆိုးတို့ကို ဖမ်းဆီးခြင်း

(က) အလုပ်အကိုင်အတည်တကျမရှိသူ၊

(ခ) မိမိအခြေအနေကို ကျေနပ်အောင်မပြောနိုင်သူ၊

၃။ (က) လုယက်မှု၊ ခိုးမှု၊ ဖောက်ထွင်းမှု အမြဲကျူးလွန်တတ်သူ၊

(ခ) ခြောက်လှန့်တောင်းယူမှု ကျူးလွန်တတ်သူ၊

(ဂ) ခိုးရာပါပစ္စည်းကိုသိလျက်နှင့် အမြဲလက်ခံတတ်သူ၊

(ဃ) ကျော်ဇောသတင်းရှိသူ၊ စသည်တို့ကို တာဝန်ခံပယ်ကော် (KNPF) သည် ဝရမ်းမပါဘဲ ဖမ်းဆီးနိုင်သည်။ သို့မဟုတ်ဖမ်းဆီးရန် စေခိုင်းနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၄၀။ အရပ်သားက ဖမ်းဆီးပိုင်ခွင့်နှင့်လိုက်မာရန်နည်း

မည်သည့် အရပ်သားမဆို မိမိမျက်မှောက်ရှေ့တွင် အာမခံမပေးနိုင်သည့် ပယ်ကော်(KNPF)

အရေးပိုင်သော ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သူကိုဖြစ်စေ၊

ကျူးလွန်သည်ဟုကြေငြာခြင်းခံရသူကို ဖြစ်စေဖမ်းဆီးနိုင်သည်။ ဖမ်းဆီးပြီးကချက်ချင်း

တာဝန်ခံပယ်ကော်(KNPF) သို့ပေးအပ်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၄၁။ တရားသူကြီးကဖမ်းဆီးပိုင်ခွင့်

(၁) မိမိရှေ့မှောက်၌ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကိုဖြစ်စေ

(၂) ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယုံကြည်စာက်သော သတင်းပေးခံရသူကိုဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကိုစေခိုင်း၍ဖြစ်စေ၊ ဖမ်းဆီးစေနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၄၂။ အချုပ်မှ ထွက်ပြေးသူကိုဖမ်းဆီးခြင်း

ဥပဒေနှင့်အညီ အချုပ်ခံရသူထွက်ပြေးလျှင် ကော်သူးလေအတွင်းမည်သည့်နေရာ၌မဆို လိုက်လံဖမ်းဆီးခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ - ၄၃။ တာဝန်ခံပယ်ကော်(KNPF) ကတရားခံအားလွှတ်ခြင်း

တာဝန်ခံပယ်ကော်(KNPF) သည် ဖမ်းဆီးခံရသူအား -

- ၁။ ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချက်မရှိဘဲ သို့မဟုတ်၊
- ၂။ အာမခံမရှိဘဲ သို့မဟုတ်၊
- ၃။ တရားသူကြီး၏ အမိန့်မရရှိဘဲ ချုပ်နှောင်ထားခြင်းမှ မလွတ်ရပေ။

အခန်း (၇)

ရှာဖွေဝရမ်း

ပုဒ်မ - ၄၄။ မည်သည့်အခါရှာဖွေဝရမ်းထုတ်ပေးနိုင်ခြင်း

၁။ မည်သည့်တရားရုံးကမဆို သမ္မာန်စာသို့မဟုတ် အမိန့်ထုတ်သင့်သော်လည်း စာရွက်စာတမ်း သို့မဟုတ် ကစွည်းကိုထုတ်ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်ဟုယုံကြည်လျှင်၊

၂။ ပစ္စည်းမှာ မည်သူ့လက်၌ရှိသည်ဟု အတိအကျမသိလျှင်၊ ရှာဖွေဝရမ်းကို ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၄၅။ ဝရမ်းဖြင့်ရှာဖွေသည့်နေရာ

ရှာဖွေသူသည် ဝရမ်းတွင်ဖော်ပြထားသောနေရာ၌သာ ရှာဖွေရမည်။ အခြားနေရာများ၌ ရှာဖွေခွင့်မရှိပေ။

ပုဒ်မ - ၄၆။ မသင်္ကာသောနေရာကိုရှာဖွေဝရမ်းထုတ်ပုံ

တရားရုံးက သတင်းစုံစမ်းပြီးနောက်နေရာတစ်ခု၌ -

၁။ ခိုးရာပါပစ္စည်းများထားရှိကြောင်း၊

၂။ စာချုပ်လိမ်များ၊ ဒင်္ဂါတုများ၊ တံဆိပ်ခေါင်းတုများ၊ ငွေတုများထားရှိကြောင်းယုံကြည်လျှင်ရှာဖွေခွင့်နှင့် ထိုပစ္စည်းများကို သိမ်းယူခွင့်၊ သံသယရှိသူများအားဖမ်းဆီးခွင့်ဝရမ်းထုတ်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၄၇။ မတရားချုပ်နှောင်ခံရသူအားရှာဖွေဝရမ်း

တရားရုံးကလူတစ်ဦးမှာ ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်၍

မတရားချုပ်နှောင်ထားခြင်းကိုခံရသည်ဟုယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျှင် ရှာဖွေခွင့်ဝရမ်းထုတ်ပေး၍တွေ့က ချက်ချင်းတရားရုံးတော်သို့ခေါ်ဆောင်၍ တရားရုံးကထိုက်သင့်သလို အမိန့်ချမှတ်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၄၇။ ရှာဖွေခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပြဌာန်းချက်များ

၁။ ပစ္စည်းရှာဖွေရာ၌ကြည့်ရှုရန်သက်သေအဖြစ်အရပ်လူကြီးနှစ်ဦးပါရှိစေရမည်။

၂။ ရှာဖွေသည့်နေရာမှာ ပိတ်ဆို့ထားသည့်နေရာ၊ နေအိမ်ဖြစ်လျှင်ပိုင်ရှင်အား ဝရမ်းစာပြသခွင့်တောင်း၍၊ ပိုင်ရှင်ကရှာဖွေခွင့်ပြု၍ ရှာဖွေရန်အကူအညီပေးရမည်။

၃။ တရားသဖြင့်ခွင့်တောင်းသော်လည်း အိမ်ရှင်ကခွင့်မပြုက ထိုနေရာကိုချက်ချင်းဝင်ရောက်ခွင့်ရှိသည်။

၄။ ရှာဖွေရာ၌ သက်သေနှစ်ဦးရှေ့မှောက်၌ ပြုရမည့်အပြင်၊ အိမ်ရှင်ကိုလည်း လိုက်ပါကြည့်ရှုခွင့်ပြုရမည်။

၅။ တွေ့ရှိသောပစ္စည်းများကို ထိုနေရာတွင်ပင် ရှာဖွေပုံစံ၌ရေးမှတ်၍ သိမ်းဆည်းပြီး ရှာခံရသူ၊ ရှာဖွေသူတို့ကိုယ်တိုင်နှင့်တကွ သက်သေနှစ်ဦးက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည် အိမ်ရှင်ကတောင်းဆိုလျှင် မိတ္တူတစ်စောင်ပေးရမည်။

၆။ ရှာဖွေသည့်ပစ္စည်းသည် လူ၏ကိုယ်၌ရှိသည်ဟုထင်မြင်လျှင်၊ လူ၏ကိုယ်ကိုရှာဖွေခွင့်ရှိ၍၊ မိန်းမဖြစ်လျှင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးဦးကို ရှာဖွေစေရမည်။

အခန်း (၈)

ပယ်ကော်(KNPF)၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း

ပုဒ်မ - ၄၉။ ပယ်ကော်(KNPF) နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၏ အဓိပ္ပါယ်

ပယ်ကော်(KNPF)၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းဆိုသည်မှာ တာဝန်ခံပယ်ကော်(KNPF)က တိုင်ကြားခြင်းခံရသော ပြစ်မှုတစ်ခုခုစုံစမ်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့ဆောင်ရွက်ကြောင်းရေးသားမှတ်သားထားချက်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၅၀။ မှတ်တမ်းတွင်ပါဝင်ရမည့် အချက်များ

ယင်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် -

- ၁။ ပြစ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းရရှိသည့်နေ့ရက်၊ အချိန်နှင့်နာရီ၊
- ၂။ မည်သည့်နေ့ရက်အချိန်တွင် စုံစမ်းမှုစတင်၍၊ မည်သည့်နေ့ရက်အချိန်တွင်ပြီးစီးကြောင်း၊
- ၃။ ပြစ်မှုနှစ်ပတ်သက်၍ သိမ်းဆည်းရောက်စစ်ဆေးခဲ့သော သက်သေနှင့်နေရာများ၊
- ၄။ စုံစမ်း၍ရရှိသည့် အချက်များ၊
- ၅။ သတင်းပေးလာသူရှိလျှင် သတင်းပေးသူ၏ အမည်နှင့်နေရပ်လိပ်စာစသည်တို့ရေးသွင်းရမည်။

ပုဒ်မ - ၅၁။ ပယ်ကော် (KNPF)၏ ပြစ်မှုစုံစမ်းခြင်းအစီရင်ခံစာ

ပယ်ကော်(KNPF)၏ ပြစ်မှုစုံစမ်းခြင်းအစီရင်ခံစာတွင်

- ၁။ အမှုသည်၊ တရားလို၊ တရားခံများ၏အမည်များ၊
  - ၂။ ရရှိသော သတင်းအကြောင်းအရာများ၊
  - ၃။ သက်သေများ၏ အမည်များ၊
  - ၄။ တရားခံအားအချုပ်နှင့်ထားသည် (သို့) အာမခံဖြင့်ထားသည် စသည်ဖြင့်ရေးသားပါရှိရမည်။
- ပယ်ကော်(KNPF)၏ ပြစ်မှုစုံစမ်းခြင်းအစီရင်ခံစာကို တရားရုံးသို့ တင်ပို့လိုက်သည် နှင့်တပြိုင်နက်၊ အမှုစသည်ဟုမှတ်ယူရမည်။

အခန်း (၉)

သမ္မာန်စာ၊ ဝရမ်းစာဖြင့်ဆင့်ခေါ်ခြင်း

ပုဒ်မ - ၅၂။ သမ္မာန်စာ၏ အဓိပ္ပါယ်

သက်သေခံရန် (သို့) အစစ်ခံရန်တရားရုံးသို့ နေ့ရှိအချိန်သတ်မှတ်၍ ဆင့်ခေါ်သောစာဖြစ်သည်။

သမ္မာန်စာကို ထုပ်ဆင့်ရာတွင် မိတ္တူနှစ်စောင်ပြုလုပ်၍ ဆင့်ဆိုသူက လက်မှတ်တိုးပြီးတရားရုံးတံဆိပ်ခက်နှိပ်၍ ကေအင်ဒီအိုမှတစ်ဆင့် ဆင့်ခေါ်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၅၃။ သမ္မာန်စာချအပ်ခြင်းပြုလုပ်ပုံ

၁။ သမ္မာန်စာဆင့်ခေါ်လိုသူတွေ့ရှိက မိတ္တူတစ်စောင်ပေး၍ ကျန်တစ်စောင်၏ နောက်ကျောတွင် ဆင့်စာရရှိကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးစေရမည်။

၂။ ဆင့်ခေါ်ခံရသူမှာ အသင်းအဖွဲ့ဖြစ်လျှင် အတွင်းရေးမှူး (သို့) မန်နေဂျာသို့ချအပ်ရမည်။

၃။ ဆင့်ခေါ်သူမတွေ့က ထိုအိမ်ထောင်စုမှ လူကြီးတစ်ဦးသို့ ချအပ်၍ လက်မှတ်ထိုးပေးရမည်။

၄။ အထက်ပါအတိုင်းမပြုနိုင်က မိတ္တူတစ်စောင်ကို ထိုသူနေသောနေရာ၌အများမြင်သာအောင်ဆွဲချိတ်ထားရမည်။

၅။ စီရင်ပိုင်ခွင့်နယ်အပြင်ရှိသူသို့ ချအပ်ပါက ထိုနယ်၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိတရားရုံးမှတစ်ဆင့် ပြုလုပ်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၅၄။ ဝရမ်းစာနှင့် အဓိပ္ပါယ်

၁။ လူတစ်ဦးအား တရားရုံးသို့လာရောက်ရန် သမ္မာန်စာဖြင့်ဆင့်ခေါ်ခြင်းကိုမလာလျှင်ဖြစ်စေ၊

၂။ ပြစ်မှုကြီးတစ်ခုခုကျူးလွန်ပြီး အလိုရှိသဖြင့် ဖမ်းဆီးရန်ဖြစ်စေ၊ ထုတ်ပြန်သောလူဖမ်းအမိန့်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၅၅။ ဝရမ်းတွင်ရှိရမည့်အချက်များ

၁။ ဝရမ်းစာတွင်ဖမ်းဆီးရမည့်သူ၏ အမည်နှင့်နေရပ်၊

၂။ ဆောင်ရွက်ရမည့်သူ၏ အမည်နှင့် ရာထူး၊

၃။ မည်သည့်ပြစ်မှုကြောင့် ဝရမ်းထုတ်ရခြင်းအကြောင်း၊

၄။ တရားသူကြီး၏ လက်မှတ်၊

၅။ တရားရုံးတံဆိပ်တို့ပါရှိရမည်။

ပုဒ်မ - ၅၆။ ဝရမ်းအမျိုးအစားများ

အာမခံပေးနိုင်သော ယရမ်းနှင့် အမခံမပေးနိုင်သော ဝရမ်းတူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

၁။ အာမခံမပေးနိုင်သောဝရမ်းတွင် ဖမ်းဆီးရန်ဖော်ပြထားသူအား အာမခံမပေးဘဲအချုပ်နှင့်တရားရုံးသို့ ယူဆောင်လာရန်ဖြစ်သည်။

၂။ အာမခံပေးနိုင်သောဝရမ်းသည် သတ်မှတ်သောနေ့အချိန်တွင် တရားရုံးသို့လာရန်ခံဝန်ချုပ်လျှင် ဖမ်းဆီးရမည့်သူအားအချုပ်မှလွတ်မည့်အကြောင်းခံဝန်ရမည့်သူဦးရေ၊ ခံဝန်ရမည့်ငွေ၊

တရားရုံးသို့လာရမည့်နေ့ရက်အချိန်တို့ပါရှိရမည်။

ပုဒ်မ - ၅၇။ ဝရမ်းစာချအပ်ခြင်း

၁။ ဝရမ်းစာကို ပယ်ကော် (KNPF)မှတစ်ဆင့် ဆင့်ခေါ်ရမည်။

၂။ ပယ်ကော်(KNPF)မရှိလျှင် အခြားလူကိုဆင့်ခေါ်စေရမည်။

၃။ ပယ်ကော်(KNPF)က အခြားသူကိုထပ်ဆင့်လွှဲလျှင် ထိုဝရမ်းစာ၏ကျောလက်တွင်ထပ်ဆင့်လွှဲခံရသူ၏ အမည်ရေးသားရမည်။

၄။ ဝရမ်းဖမ်းရမည့်သူသည် ဖမ်းဆီးခံရမည့်သူအားရှင်းလင်းပြောပြပြီးတောင်းဆိုပါက ဝရမ်းပြရမည်။

၅။ အာမခံပေးနိုင်ခွင့်ရှိလျှင် အာမခံပေး၍၊ အာမခံပေးနိုင်ခွင့်မရှိလျှင် အချုပ်နှင့် တရားရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်ရမည်။

၆။ စီရင်ပိုင်ခွင့်အပြင်နယ်၌ရှိလျှင် ထပ်ဆင့်၍ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော နယ်မှကေအင်ဒီအိုသို့ လွှဲအပ်နိုင်သည်။
ပုဒ်မ - ၅၈။ ထွက်ပြေးနေသူကိုဝရမ်းကပ်ခြင်း

ဝရမ်းထုတ်ထားသူထွက်ပြေးလျှင် (သို့) ပုန်းလျှိုးနေလျှင် ကြေငြာစာကိုလူအများရှေ့ ဖတ်ပြ၍ ၎င်း၏နေအနိမ့်အဆောက်အဦးနှင့် အခြားအများမြင်သောနေရာများတွင်ကပ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၅၉။ ထွက်ပြေးသူပိုင်ပစ္စည်း ဝရမ်းကပ်ခြင်း

အထက်ပုဒ်မအရ ကြော်ငြာထုတ်ခံရသူရက်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းထိုသူမလာလျှင် ထိုသူပိုင်ပစ္စည်းကို ဝရမ်းကသိမ်းဆည်း၍ ပျက်စီးမည့်ပစ္စည်းဖြစ်က ချက်ခြင်းရောင်းချနိုင်သည်။ မပျက်စီးသည့်ပစ္စည်းဖြစ်က (၆) လကျော်မှရောင်းချနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၀။ ဝရမ်းထုတ်ထားသော ပစ္စည်းပြန်အပ်ခြင်း

ဝရမ်းထုတ်ထားသော နေ့မှ (၂) နှစ်အတွင်း မလာရောက်နိုင်ကြောင်း ခိုင်လုံစွာအကြောင်းပြလျှင် ပစ္စည်းကိုပြန်ရနိုင်သည်။ ရောင်းချပြီးဖြစ်က ကုန်ကျစရိန်နှုတ်၍ ကျန်ငွေကို ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ - ၆၁။ စာရွက်စာတမ်းတင်ပြရန် သမ္ဗန်စာထုတ်ခြင်း

တရားရုံး (သို့) ပယ်ကော်(KNPF)တာဝန်ခံက ပြစ်မှုစစ်ဆေးရန်လိုအပ်သောစာရွက်စာ တမ်းများ၊ သက်သေခံပစ္စည်းများတင်ပြရန် သမ္ဗန်စာအမိန့်စာထုတ်၍ ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

**အခန်း (၁၀)
ဖြောင့်ချက်ယူနည်း**

ပုဒ်မ - ၆၂။ ဖြောင့်ချက်အဓိပ္ပါယ်

ဖြောင့်ချက်ဆိုသည်မှာ - ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက် စွတ်စွဲခြင်းခံရသူက၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်မိခင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ အကြောင်းအခြင်းအရာအမှန်ကို သက်ဆိုင်ရာတရားသူကြီးရှေ့ ဝန်ခံပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၃။ ဖြောင့်ချက်ရယူနည်း

၁။ ဖြောင့်ချက်ကိုမြို့နယ်နှင့် အထက်အဆင့်တရားသူကြီးက ယူနိုင်သည်။ ပယ်ကော် (KNPF)က မယူနိုင်ချေ။

၂။ ပြစ်မှုတရပ်ကို စုံစမ်းထောက်လှမ်းနေစဉ်အတွင်း (သို့) တရားရုံးကအမှုစစ်ဆေးခြင်းမစ မှီစွတ်စွဲခံရသူ တရားခံကဖြောင့်ချက်ပေးလိုလျှင် ဖြောင့်ချက်ယူနိုင်သည်။

၃။ တရားသူကြီးကအဆိုပါ တရားခံအား၎င်းသည် ဖြောင့်ချက်ပေးရန်တာဝန်မရှိဖြောင့်ချက်ပေးခဲ့သော်၊ ၎င်းဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံချက်အဖြစ်၎င်း အပေါ်အရေးယူနိုင်သည်ဟု ရှင်းလင်းပြောပြရမည်။

၄။ တရားသူကြီးက တရားခံကို ထိုဖြောင့်ချက်ပေးရန် ပယ်ကော်(KNPF) အဖွဲ့က နှိပ်စက်မှု၊ သွေးဆောင်မှု၊ ဂတိထားမှုရှိမရှိမေးမြန်၍ မိမိသဘောအတိုင်းဖြောင့်ဆိုမှုဟုတ်မဟုတ်စစ်ဆေးရမည်။

- ၅။ တရားသူကြီးက ထိုဖြောင့်ဆိုမည့်သူအား နှိပ်စက်ထားသည့်ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ရှိမရှိ၊ သက်သေလူကြီးနှစ်ဦးရှေ့တွင် စစ်ဆေးရမည်။ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ရှိလျှင်ပယ်ကော်(KNPF)က နှိပ်ဆက်၍ ရရှိခြင်းဟုတ်မဟုတ် မေးမြန်းရမည်။
- ၆။ တရားခံက ပယ်ကော်(KNPF) နှိပ်စက်၍ ဒဏ်ရာရသည်ဟုပြောက ဖြောင့်ချက်မယူရပေ။ ညှင်းပန်းမှုတိုင်းတန်လိုကြောင်းပြောလာလျှင် တရားသူကြီးကဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- ၇။ တရားခံဖြောင့်ချက်ပေးရန် တရားရုံးသို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် လက်ထိတ်များကိုဖြုတ်၍ ပယ်ကော်(KNPF)များကို မမြင်သာသောနေရာတွင်နေ စေ၍ဖြောင့်ချက်ပေးသင့်မပေးသင့် ဆုံးဖြတ်ရန် (၁) နာရီအချိန်ပေးရမည်။
- ၈။ အချိန်စေ့၍ တရားသူကြီးကဖြောင့်ချက်ပေးလိုသေးခြင်းရှိမရှိ မေးမြန်း၍ဖြောင့်ချက်ပေးလိုသည်ဟု ဆိုမှစတင်ရေးမှတ်ရမည်။
- ၉။ ဖြောင့်ချက်၌ တရားသူကြီးသည် တရားခံက မိမိအလိုအလျှောက်ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ရေးမှတ်ထားရမည်။
- ၁၀။ တရားခံ၏ ဖြောင့်ချက်များကို အမေးအဖြေပုံစံဖြင့် ရေးမှတ်ရမည်။
- ၁၁။ ဖြောင့်ချက်ကို ရယူသူ တရားသူကြီးကိုယ်တိုင် ရေးမှတ်ရမည်။ ကိုယ်တိုင်မရေးနိုင်က အဘယ်ကြောင့်မရေးနိုင်ကြောင်းမှတ်ချက်ရေးရမည်။
- ၁၂။ ဖြောင့်ချက်ရေးပြီးလျှင် တရားသူကြီး၊ သက်သေ (၂) ဦးနှင့် တရားခံကိုလက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။
- ၁၃။ (၁) ဦးထက်ပိုသော သူများက ဖြောင့်ချက်ပေးပါက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမမြင်နိုင်၊ မကြားနိုင်သော နေ နေရာတွင်ထား၍၊ တစ်ဦးစီထံမှ ဖြောင့်ချက်ယူရမည်။
- ၁၄။ ဖြောင့်ချက်ကို တရားခံက ပြန်ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၄။ သေတမ်းစစ်ချက်

- ၁။ သေတမ်းစစ်ချက်ကို မြို့နယ်နှင့် အတကမအဆင့်ဆင့်တရားသူကြီးကယူရမည်။
- ၂။ သေတမ်းစစ်ချက်ယူခါနီး၌ တရားခံရှိနေလျှင် တရားခံကိုလာရောက်စေရမည်။
- ၃။ လူနာသေဆုံးသောအခါ စစ်ချက်မှတ်တမ်းကို တရားရုံးသို့ ပေးပို့ရမည်။
- ၄။ သေတမ်းစစ်ချက်ပေးသူ သေဆုံးခြင်းမရှိပါက သေတမ်းစစ်ချက်ကို ပသုံးပြုရန်မလိုအပ်တော့ပါ။

အခန်း (၁၁)

ရိမန်ညပေးခြင်းနှင့် အာမခံပေးခြင်း

ပုဒ်မ - ၆၅။ ရိမန်၏အဓိပ္ပါယ်

တရားခံတစ်ဦးအား (၇) ရက်ထက်ပို၍ ချုပ်နှောင်ရန် ပယ်ကော်(KNPF)မှ တရားသူကြီးရိမန်၏ အဓိပ္ပါယ်သို့ ချုပ်နှောင်မိန့်တောင်းခံခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၆။ ရိမန်ပေးခွင့်ရှိသူနှင့်ရိမန်ရက်

- ၁။ ရိမန်ကို မြို့နယ်နှင့်အထက်အဆင့်တရားသူကြီးကသာ ပေးနိုင်သည်။
- ၂။ ထောင် (၇) နှစ်အထက်အမှုများတွင် ရိမန်ရက် (၃၀) အထိပေးနိုင်၍ ထောင် (၇) နှစ်အောက်အမှု များတွင် ရိမန်ရက် (၁၅) ရက်အထိသာ ပေးနိုင်သည်။
- ၃။ တရားသူကြီးသည် မိမိမည်သည့်အတွက် ချုပ်နှောင်မိန့်ပေးကြောင်းလျှောက်လွှာကြော်ငြာ၌ရေး၍ လက်မှတ်ထိုးရမည်။
- ၄။ သက်ဆိုင်ရာတရားသူကြီး၏ ခွင့်မရဘဲ (၇) ရက်ထက်ပို၍ တရားခံအားချုပ်နှောင်မထားရ။

၅။ အမှုစစ်ဆေးမိထပ်မံချုပ်ထားရန်လိုအပ်ပါက ရိမန်ထပ်မံတောင်းခံနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၇။ အာမခံပေးခြင်း

သေဒဏ် (သို့)

တသက်တကျွန်းဒဏ်ကျနိုင်သည့် ပြစ်မှုများနှင့်အာမခံပေးနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည့်ပြစ်မှုများမှ တပါး အာမခံပေးခွင့်ရသည့်ပြစ်မှုများတွင်တရားရုံးက အာမခံပေးရမည်။ သေဒဏ်ပေးနိုင်သည့်ပြစ်မှုများမှတစ်ပါး အာမခံပေးခွင့်မရသည့်ပြစ်မှုများတွင် -

- ၁။ တရားခံထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မည့်သူဟုတ်/မဟုတ်၊
- ၂။ တရားခံသည် သက်သေများကို ဖျက်စီးခြင်းပြုဘွယ်ရှိ / မရှိ
- ၃။ တရားခံ၏ လုံခြုံရေး စိတ်ချရဘွယ်ရှိ / မရှိ၊
- ၄။ တရားခံအား အာမခံပေးခြင်းဖြင့်အခြားသူများထိခိုက်ဘွယ်ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပွားဘွယ် ရှိ/မရှိ
- ၅။ လုံလောက်သောအာမခံပေးနိုင်မည့်သူဟုတ် / မဟုတ် တရားရုံးကစဉ်းစားပြီး အာမခံပေးသင့်က ပေးရမည်။

ပုဒ်မ - ၆၈။ အာမခံရုပ်သိမ်းခြင်းကိစ္စ

- ၁။ အောက်ရုံးက အာမခံပေးထားခြင်းကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်သဖြင့်အထက်ရုံးက အာမခံကိုပယ်ဖျက်သည့်အခါ တရားခံကို အချုပ်နှင့် ပြန်ထားရမည်။
- ၂။ တရားခံအား ခံဝန်ချက်ပေးသူက အာမခံကိုပြန်ရုပ်သိမ်းကြောင်း လျှောက်ထားလျှင် တရားခံက ခံဝန်ချက်ပေးသူအသစ်မရာနိုင်က၊ တရားခံကိုအချုပ်နှင့်ပြန်ထားရမည်။
- ၃။ အမှုစစ်ဆေးစဉ်တရားခံက သက်သေဖျက်ဆီးကြောင်းလျှောက်ထားလျှင် တရားရုံးက၊ အာမခံရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။
- ၄။ မူလအမှုစစ်ဆေးဆဲ နောက်ပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်လျှင် အာမခံရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။
- ၅။ တရားခံအကြောင်းမဲ့ရုံးချိန်ပျက်ကွက်က တရားရုံးအနေနှင့် အာမခံပြန်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။
- ၆။ တရားခံများရှိသောအမှုတွင် တရားခံတစ်ဦးထွက်ပြေး၍ ကျန်တရားခံများထိက်ပြေးဖွယ်ရှိ သည့်ကိစ္စ၌ အာမခံရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၆၉။ အာမခံပေးသည့်အခါ ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်း

- ၁။ အာမခံလျှောက်လွှာပေါ်တွင် အာမခံတန်ဖိုး၊ ခံဝန်သူဦးရေ စသည်တို့ကို မှတ်ချက်ရေး၍ တရားသူကြီးလက်မှတ်ထိုးရမည်။
- ၂။ အကယ်၍ ကိုယ်ပိုင်ခံဝန်ချက်ဖြင့် အာမခံပေးလျှင် ထိုသို့ပေးကြောင်းမှတ်ချက်ရေးရမည်။
- ၃။ ဥပဒေအရ အာမခံပေးနိုင်သောအမှုကို အာမခံပေးလျှင် အာမခံပေးရသည့်မှတ်ချက်ရေးရမည်။
- ၄။ ဝန်ခံချက်ပေးသူနှစ်ဦးနှင့် ၎င်းတို့တင်ပြသောပစ္စည်းများကို စစ်ဆေး၍ ရေးမှတ်အာမခံပေးရမည်။
- ၅။ အာမခံပယ်လျှင် မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ပယ်ကြောင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံရေးသား၍ တရားသူကြီးက လက်မှတ်ထိုးရမည်။
- ၆။ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ အာမခံပေးခြင်း၊ ပယ်ခြင်းကိုအုတ်တမ်းတင်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၇၀။ အာမခံပေးနိုင်သောအမှုများအားအာမခံပေးနိုင်ခြင်း

- ၁။ အာမခံပေးနိုင်သော ပြီးမှုကျူးလွန်သောသူများ၊ စိပ်စွဲခံရသူများမှာ -
(က) အသက် (၁၆) နှစ်အောက်ဖြစ်လျှင်၊

(ခ) မိန်းမဖြစ်လျှင်၊

(ဂ) ချိန်၍ မသန်စွမ်းဖြစ်လျှင်၊ ကျမ်းမာရေးမကောင်းလျှင်၊ အမခံပေးနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၂။ အာမခံပေးနိုင်သောအမှုများတွင် တရားခံအားစွဲဆိုသည့်ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အကြောင်းမခိုင်လုံဟု ထင်မြင်လျှင် အာမခံနှင့် (သို့) ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချက်ဖြင့်လွတ်ထားနိုင်သည်။

၃။ တရားရုံးချုပ်နှင့် အထက်တရားရုံးများက အောက်တရားရုံးများ၏ အာမခံပေးခြင်းမှာ မသင့်လျော် ဟုထင်မြင်က ပြန်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခွင့်ရှိသည်။

၄။ အာမခံအတွက်ခံဝန်ချက်မှာ အမှုကိုလိုက်၍မများလွန်းစေရ။

အခန်း (၁၂)

အမှုမဖြစ်စေရန် ကြိုတင်တားဆီးခြင်း

ပုဒ်မ - ၇၁။ ကော်သူးလေအေးချမ်းသာယာရေးအတွက်ကြိုတင်တားဆီးခြင်း

စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော တရားရုံးကမည်သူမဆို -

၁။ (က) ကော်သူးလေအေးချမ်းသာယာရေးကိုသော်လည်းကောင်း၊

(ခ) အများပြည်သူတို့၏ အေးချမ်းစွာနေထိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊

(ဂ) နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ကိုသော်လည်းကောင်း၊

(ဃ) လူမျိုးအချင်းချင်း၊ ဘာသာအချင်းချင်းညီညွတ်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊

၂။ (က) ဖျက်ဆီးရန်လက္ခဏာရှိကြောင်း (သို့)

(ခ) ပျက်ပြားစေရန် မတော်မမှန်သောအမှုကို ပြုလုပ်ရန်လက္ခဏာရှိကြောင်း၊

၃။ သတင်းရရှိ၍ အကြောင်းမလုံလောက်က၊

၄။ အကြောင်းအချက်များ ရေးမှတ်၍ ဝရမ်းထုတ်ရမည်။

၅။ ရုံးသို့ရောက်လာသောအခါက နေ့ထက်မပိုသောကာလအတွင်း ငြိမ်ဝပ်စွာနေထိုင်စေရန်။

၆။ ခံဝန်သူနှင့်ဖြစ်စေ၊ ခံဝန်သူမပါဘဲဖြစ်စေ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်

ခံဝန်ချက်မချုပ်သင့်ကြောင်းထုတ်ချေခွင့်ပေး၍၊

၇။ အကြောင်းမလုံလောက်က ခံဝန်ချက်တောင်းရမည်။

၈။ အမှုမပြီးပြတ်မှီ အချုပ်နှင့်ထားရမည်။

ပုဒ်မ - ၇၂။ အလုပ်အကိုင် အတည်တကျ မရှိသူများကို အာမခံတောင်းခြင်း

၁။ နယ်မြေတစ်ခုအတွင်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အကြံနှင့် လျှို့ဝှက်စွာနေထိုင်သည်ဟုမသင်ကာသူများ၊

၂။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအလုပ်အကိုင်၊ အနေအထိုင်အတည်တကျမရှိဘဲ

မိမိအကြောင်းကို ကျေနပ်ပြောနိုင်သူများကို၊

၃။ မြို့နယ်တရားရုံးကတစ်နှစ်အတွင်း ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန်အာမခံကို ထုချေခွင့်ပေး၍၊

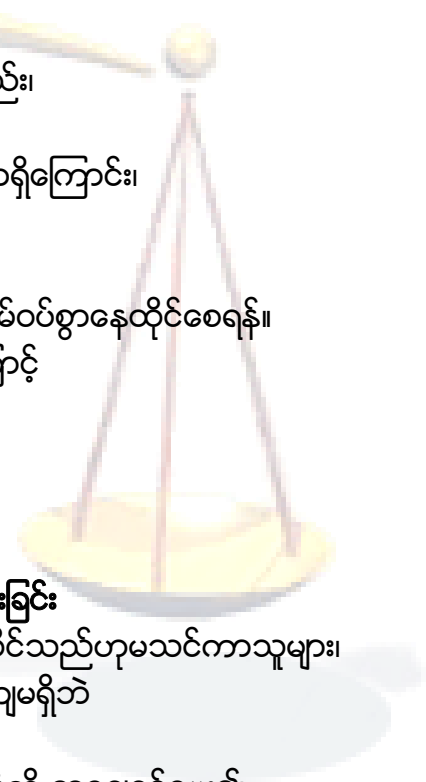
အကြောင်းမလုံလောက်က အာမခံတောင်းနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၇၃။ ပြစ်မှုကျူးလွန်လေ့ရှိသူများကိုအာမခံတောင်းခြင်း

၁။ အမြဲလုယက်တတ်သူ၊ အိမ်ဖောက်ထွင်းတတ်သူ၊ ခိုးတတ်သူ၊ လိမ်လည်အတုပြုလုပ်တတ်သူ၊

၂။ ခိုးရာပါပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း သိလျက်နှင့် အမြဲလက်ခံလေ့ရှိသူ၊

၃။ သူခိုးများကို အမြဲလက်ခံကာကွယ်သူ (သို့) ခိုးရာပါပစ္စည်းကို လျှို့ဝှက်ခြင်း၊ ထုခွဲခြင်းပြုလုပ်ရာတွင်း ကူညီလေ့ရှိသူ၊

၄။ လူခိုးမှု၊ သွေးဆောင်ခေါင်မှု၊ ခြောက်လှန့်ပစ္စည်းတောင်းယူမှု၊ လိမ်လည်မှု၊ အကျိုးဖျက်ဆီးမှု အမြဲပြုလုပ်တတ်သူ (သို့) ကူညီတတ်သူ၊
၅။ မြို့နယ်အေးချမ်းသာယာရေးကို ပျက်ပြားစေသည့် ပြစ်မှုများပြုကျင့်တတ်သူ၊ (သို့) ပြုကင်းရန်အား ထုတ်သူ၊ အားပေးကူညီတတ်သူ၊
၆။ အားမခံမတောင်းဘဲ လွတ်ထားက ရပ်ရွာလူထုကို ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်အောင်လွန်စွာ ဆိုးသွန်းမှုပြုတတ်သူ၊ စသည်တို့ဖြစ်ကြောင်းသတင်းရသည့်အခါ၊ သကဆိုင်ရာမြို့နယ်တရားရုံးက သုံးနှစ်ထက်မပိုသောကာလအတွင်း ကောင်းမွန်စွာနေရာအမခံကို ထုချေခွင့်ပေး၍ အကြောင်းမလုံ လောက်က ခံဝန်ချုပ်ကို အာမခံစေနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၇၄။ အာမခံတောင်းရာတွင်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း

၁။ အထက်ပါ ပုဒ်မများအရဖြစ်စေ၊ ပယ်ကော် (KNPF) အစီရင်ခံစာအရဖြစ်စေ၊ အရေးယူရန်လိုအပ် သည့်ဟု တရားရုံးကထင်မြင်လျှင်၊
၂။ ရရှိသည့်သတင်းအကြောင်းအချက်များကိုရေးမှတ်၍ လိုအပ်သောခံဝန်သူဦးရေ၊ ခံဝန်သူများ၏အဆင့်အတန်းစသည့်လိုအပ်ချက်များကို ဖော် ပြပြီး၊
၃။ တရားရုံးသို့လာရောက်ပြီး ခံဝန်ချုပ်ဆိုရမည့်အကြောင်း အမိန့်စာကို သမ္ဗန်စာဆင့်ဆိုရမည်။
၄။ အကယ်၍ ပယ်ကော် (KNPF) အစီရင်ခံစာအရ၎င်း၊ သူသည်အေးချမ်းသာယာရေးကိုပျက်ပြားစေမည်ဖြစ်ကြောင်း စိုးရိမ်နေကြောင်းပါရှိလျှင်၊ ချက်ခြင်းဖမ်းဆီးရန် ဝရမ်းထုတ်ဆင့်နိုင်သည်။
၅။ အဆိုပါအရေးယူခံရသူသည် မိမိမှာအပြစ်မရှိကြောင်း ခံဝန်ချုပ်ဆိုရန်၊ အမိန့်မထုတ်သင့်ကြောင်းတင်ပြ၍ သမ္ဗန်မှုစစ်ဆေးသကဲ့သို့ စစ်ဆေးရမည်။
၆။ ပြစ်မှုကျူးလွန်လေ့ရှိသူများကို အာမခံတောင်းသည့်ကိစ္စတွင် ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးသကဲ့သို့ စစ်ဆေးရမည်။ ပြု ပြစ်မှုမတင်ရှားက တရားရှင်လွတ်ရမည်။
၇။ ခံဝန်ချုပ်မချုပ်ဆို ငြင်းပယ်လျှင်ထောင်ဒဏ်ချခံစေနိုင်သည်။
၈။ အရွယ်မရောက်သေးသူဖြစ်လျှင် ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချုပ်မပြုစေရဘဲ၊ အခြားသူကိုသာ ပြုစေရမည်။ ခံဝန်ချုပ်ငွေမှမများလွန်းစေရ။
၉။ အဆင့်ဆင့်သို့ အယူခံခွင့်ရှိ၍ ဝန်ခံချုပ်ပေးရန် မသင့်ဟုထင်မြင်လျှင်အထက် ရုံးက အောက်ရုံးအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

အခန်း (၁၃)

တရားရုံးသို့ အမှုရောက်ရှိသောအခါ ဆောင်ရွက်နည်းလမ်းများ

ပုဒ်မ - ၇၅။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်

- ဦးတိုက်လျှောက်ထားခြင်း

ဦးတိုက်လျှောက်ထားခြင်းဆိုသည်မှာ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တရားရုံးသို့တစ်ဦးတစ်ယောက် ပြု ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးယူပေးရန်တိုင်လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၇၆။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူအား စစ်မေးခြင်း

၁။ ပယ်ကော် (KNPF) အရေးမပိုင်သောအမှုများ (သို့) ပယ်ကော် (KNPF) အရေးယူတရားစွဲဆိုခြင်း မပြုသောအမှုများတွင် တရားလိုကိုယ်တိုင်တရားရုံးသို့ တရားစွဲဆိုလျှောက်ထားနိုင်သည်။

- ၂။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသောအခါ တရားသူကြီးသည်
  - (က) ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူအား ချက်ချင်း ဂတိသစ္စာပြုစစ်ဆေးပြီး ထွက်ဆိုခချက်ကို ရေးမှတ်ရမည်။
  - (ခ) ဦးတိုက်လျှောက်ထားသူအား ထွက်ဆိုချက်အောက်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးစေရမည်။
  - (ဂ) တရားသူကြီးကလက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။
  - (ဃ) သမ္ဗန်စာဆင့်ခံရုံးခွန် (၂) ကျပ်တောင်းခံရမည်။
- ၃။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသောရုံးတွင် စီရင်ခွင့်အာဏာမရှိလျှင်၊ အထက်ရုံးသို့တင်ပြစေရန် ညွှန်ကြား၍ မှတ်ချက်ရေးပေးရမည်။

ပုဒ်မ - ၇၇။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း

- ၁။ လျှောက်ထားခြင်းခံရသောအခါ တရားခံအပေါ် အရေးမယူသင့်သေးဟုယူဆလျှင်၊ ထိုအကြောင်းအရ ကိုရေးမှတ်၍ ပယ်ကော်(KNPF) တာဝန်ခံအားစုံစမ်းညွှန်ကြား၍ တိုင်ချက်ကို ဆိုင်းပုံထားနိုင်သည်။
- ၂။ (က) ဂတိသစ္စာပြု၍ အစစ်ခံချက်အရ အရေးယူရန်အကြောင်းမရှိလျှင် ၎င်းလျှောက်လွှာကိုဝယ်နိုင်သည်။
- ၃။ အမှုကိုဆက်လက်အရေးယူရန် အကြောင်းလုံလောက်လျှင် သမ္ဗန်စာသော်၎င်း၊ ဝရမ်းစာသော်၎င်း ထုတ်နိုင်သည်။ တရားခံထွက်ပြေးမည်ဟုထင်မြင်လျှင် ဝရမ်းထုတ်နိုင်သည်။
- ၄။ တရားခံကလုံလောက်သော အကြောင်းပြနိုင်လျှင် ရုံးသို့လာရောက်ခြင်းမှ ခွင့်လွှတ်နိုင်သည်။

**အခန်း (၁၄)
စွဲချက်တင်ခြင်းအကြောင်း**

ပုဒ်မ - ၇၈။ စွဲချက်အဓိပ္ပါယ်

အမှုတစ်ခုကိုကြားနာစစ်ဆေးရာတွင် တရားလိုနှင့် တရားလိုပြုသက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ တရားသူကြီးက တရားခံအပေါ် ပြစ်မှုစွဲချက်တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၇၉။ စွဲချက်တွင်ပါရှိရမည့်အချက်များ

- ၁။ တရားခံအားကျူးလွန်သည်ဟု စွတ်စွဲသည့်ပြစ်မှုအမည်။
- ၂။ ဥပဒေက ပြစ်မှုအမည်ကိုသီးခြားဖော်ပြထားရှိက ၎င်း၏အမည်ကို စွဲချက်တွင်
- ၃။ ပြစ်မှု၏အမည်ကို သီးခြားဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါက တရားခံကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှု၏ သဘောအင်္ဂါရပ်တို့ကို တရားခံနားလည်အောင်ဖော် ပြရမည်။
- ၄။ တရားခံကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုသည် မည်သည့်ဥပဒေ၊ မည်သည့်ပုဒ်မအရဖြစ်ကြောင်း တိကျစွာရေးသားဖော် ပြရမည်။
- ၅။ စွဲချက်တင်ရသည့်အကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှုအသွက်ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ ဖော် ပြရမည်။
- ၆။ စွဲချက်ကို ရုံးသုံးဘာသာဖြင့် ရေးသားရမည်။
- ၇။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အချိန်ကာလ၊ နေရပ်၊ ကျူးလွန်ခဲ့မှုစသည်တို့ကို တရားခံအားသိသာရန် ခွဲခြားဖော် ပြရမည်။
- ၈။ အလွဲသုံးစားမှု၊ ယုံကြည်အပ်နှံရေးဖောက်ဖျက်မှုတို့တွင် ငွေပမာဏကိုခြုံ၍ ဖော် ပြရမည်။
- ၉။ ပြစ်မှုကိုတရားခံမည်သို့မည်ပုံ ကျူးလွန်ကြောင်းကိုလည်း ဖော် ပြရမည်။
- ၁၀။ စွဲချက်တွင်ပြစ်မှုကို ဖော် ပြသောစကားလုံးများသည် မည်သည့်ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးထိုက်ကြောင်းပေါ် လွင်စေရမည်။

ပုဒ်မ - ၈၀။ စွဲချက်မှားယွင်းခြင်း

- ၁။ စွဲချက်မှားယွင်းခြင်းကြောင့် သို့မဟုတ် စွဲချက်မတင်ခြင်းကြောင့် တလွဲတချော်ဖြစ်ပြီး အပြစ်ပေးထားလျှင် အထက်ရုံးကသင့်တော်သလို စီချက်တင်ပြီးပြန်စစ်ရန်ညွှန်ကြားနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် အပြစ်ပေးထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။
- ၂။ တင်ထားပြီးသောစွဲချက်ကို အမှုမကျမှီ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်နိုင်သည်။ ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်လျှင် တရားခံအား နားလည်အောင် ရှင်းလင်းပြောပြရမည်။ ထိုသို့ပြင်ဆင်လျက် လိုအပ်ပါကသက်သေများပြန်ခေါ်ခွင့်ပေးရမည်။

ပုဒ်မ - ၈၁။ စွဲချက်များကိုပေါင်းစပ်ခြင်း

- ၁။ သာမန်အားဖြင့် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကကျူးလွန်သော ပြစ်မှုတစ်ခုစီအတွက် စွဲချက်ကို သီးခြားစီတင်၍ သီးခြားစစ်ဆေးစီရင်ရမည်။
- ၂။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် တဆက်တည်းကျူးလွန်၍အဖြစ်အပျက်များမှာလည်း တဆက်တည်းဆက်စပ်၍ တစ်မှုတည်းကဲ့သို့ပေါ်ပေါက်နေလျှင် ၎င်းအားတကြိမ်တည်းမှာပင်စွဲချက်များကိုပေါင်းစုတင်၍ စစ်ဆေးစီရင် နိုင်သည်။
- ၃။ ပြုလုပ်ချက်တို့သည် ပြစ်မှုသက်ရောက်၍ ဥပဒေအရ အဓိပ္ပါယ်တစ်မျိုးစီဖြစ်နေပြီး အပြစ်ပေးရာတွင်လည်း ကွဲပြားနေမည်ဆိုလျှင် တစ်မှုတည်းတွင်စွဲချက်သီးခြားစီဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။
- ၄။ ကျူးလွန်မှုများအတွက် တစ်ခုစီပင်ပြစ်မှုမြောက်ကြ၍ ပေါင်းစပ်လိုပါကသီးခြားပြစ်မှုမြောက်ပြန်လျှင်၊ ယင်းပြစ်မှုများအတွက် စွတ်စွဲခံရသူအား တကြိမ်တည်းမှာပင် စွဲချက်များကို ပေါင်းစပ်တင်ပြီး သီးခြားပြစ်မှုဖြင့်စွဲချက်တင်ပြီးဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၈၂။ မည်သည့်ပြစ်မှုဟုမသေချာလျှင် စွဲချက်တင်ခြင်း

တရားခံကျူးလွန်သောပြစ်မှုများကို မည်သည့်ပုဒ်မဖြင့် စွဲဆိုရမည်ကို မသေချာလျှင် ပြစ်မှုတစ်ခုစီအတွက် စွဲချက်တစ်ခုခုဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုများပေါင်းစပ်စွဲတင်၍ဖြစ်စေ၊ တစ်မှုတည်းတင် စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၈၃။ မည်သည့်အခါပြစ်မှုတစ်ခုဖြစ် စွဲချက်တင်၍ အခြားပြစ်မှုနှင့်အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း

- ၁။ (က) မည်သည့်ပုဒ်မအရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း သံသယဖြစ်နေ၍ ပြစ်မှုတစ်ခုတည်းနှင့် စီချက်တင် စစ်ဆေးရာတွင်၊
  - (ခ) အခြားပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားလာလျှင်၊
  - (ဂ) ထိုထင်ရှားသော ပြစ်မှုအတွက် စွဲချက်သီးခြားမတင်သော်လည်း အပြစ်ပေးနိုင်သည်။
- ၂။ (က) အကြောင်းအချက်များစွာပါလာသော ပြစ်မှုများအတွက် စွဲချက်တင်သောကိစ္စတွင်၊
  - (ခ) အခြားပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားလာလျှင်၊
  - (ဂ) ထိုသေးငယ်သော ပြစ်မှုအတွက် စွဲချက်မတင်သော်လည်း အပြစ်ပေးနိုင်သည်။
- ၃။ (က) တရားခံအား စွဲချက်တင်စစ်ဆေးရာတွင်၊
  - (ခ) အားထုတ်မှုလောက်သာ ထင်ရှားလျှင်၊
  - (ဂ) ထိုအားထုတ်မှုအတွက် သီးခြားစွဲချက်မရှိစေကာမူအပြစ်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၈၄။ မည်သူတို့အားတမှုထဲတွင်ပူးပေါင်းစွဲချက်တင်နိုင်ခြင်း

အောက်ပါသူများကို တစ်မှုထဲတွင် စီပေါင်းစွဲချက်တင်၍ စစ်ဆေးနိုင်သည်။

- ၁။ မှုခင်းတစ်မျိုးတည်းတွင်တူညီသောပြစ်မှုကို တစ်ချိန်တည်း၌ ကျူးလွန်သောသူများ၊
- ၂။ ပြစ်မှုတစ်ခုကို ကျူးလွန်သူဟု စွတ်စွဲခံရသူနှင့် ထိုပြစ်မှုတွင် အားပေးကူညီသူ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အားထုတ်သူ၊
- ၃။ တစ်မျိုးတည်းသောပြစ်မှုကို (၁၂) လအတွင်း တစ်ခုထက်ပို၍ ပူးပေါင်းကျူးလွန်ခဲ့သောသူများ၊
- ၄။ မှုခင်းတစ်ခုတည်း၊ တစ်ချိန်တည်းတွင် သီးခြားပြစ်မှုပျူးလွန်သူများ၊
- ၅။ (က) ခိုးမှု၊
  - (ခ) ချောက်လှန်တောင်းယူမှု၊
  - (ဂ) အတုပြုလုပ်မှု၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ၊ ယင်းပစ္စည်းကို လက်ခံထိန်းသိမ်း၊ ထုခွဲဖုံးဝှက်ရန်အားပေးကူညီသူ၊ အားထုတ်သူ။

**အခန်း (၁၅)
သမ္မာန်မှု**

ပုဒ်မ - ၈၅။ သမ္မာန်မှုအဓိပ္ပါယ်
 သမ္မာန်မှုဆိုသည်မှာ အများဆုံးထောင်ဒဏ် (၆) လအထိသာ ပေးနိုင်သောပြစ်မှုမျိုးကိုဆိုလိုသည်။

ပုဒ်မ - ၈၆။ သမ္မာန်မှုစစ်ဆေးနည်း

- ၁။ သမ္မာန်မှုတွင် အကြူးဝင်သောပြစ်မှုဖြစ် ရုံးသို့ရောက်လာသောတရားခံအား၊
  - (က) စွဲဆိုသောပြစ်မှု၏အကြောင်းခြင်းရာများကို တရားသူကြီးက ပထမရှင်းလင်းပြောပြရမည်။
  - (ခ) ၎င်းနောက်တရားခံအားမည်သည့်အတွက် အပြစ်မပေးထိုက်ကြောင်းထုချေခွင့်ပေးရမည်။
  - (ဂ) သမ္မာန်မှုတွင် စွဲချက်တင်ရန်မလို။
- ၂။ တရားခံက ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းဝန်ခံလျှင် တရားရုံးက -
  - (က) တရားခံပြောဆိုဝန်ခံသော ကောင်းအားလုံးကို ရေးမှတ်ပြီး၊
  - (ခ) တရားခံအားသင့်လျော်သည့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်နိုင်သည်။
- ၃။ အကယ်၍ တရားခံက ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ဝန်ခံလျှင် တရားရုံးက -
  - (က) တရားခံနှင့် တရားလိုပြသက်သေများကို စစ်ဆေးရမည်။ တရားခံကိုပြန်လှည်မေးခွင့်ပေးရမည်။
  - (ခ) တရားခံနှင့် တရားခံပြသက်သေများကို စစ်ဆေးရမည်။
  - (ဂ) ထိုသို့စစ်ဆေးရာ ပြစ်မှုမထင်ရှားက တရားသေလွှတ်ရမည်။ ပြစ်မှုထင်ရှားက ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချရမည်။

ပုဒ်မ - ၈၇။ အမှုရှုပ်သိမ်းခြင်း

- ၁။ သမ္မာန်မှုတွင်အကြူးဝင်သောပြစ်မှုများကို စစ်ဆေးရာတွင် ရုံးချိန်းသောနေ့ တွင်တရားလိုမလာပါက အမှုကိုပိတ်၍ တရားခံအား တရားသေလွှတ်နိုင်သည်။
- ၂။ အကယ်၍ တရားလိုအကြောင်းခိုင်လုံစွာပြ၍ လျှောက်ထားကအမှုကို ရက်ရွှေ့ ဆိုင်းပေးနိုင်သည်။
- ၃။ အကယ်၍ တရားရုံးက တရားလိုလာရောက်ရန်မလိုဟု ယူဆလျှင် တရားလိုမပါဘဲအမှုစစ်ဆေးနိုင်သည်။
- ၄။ အပြီးသတ်စီရင်ချက်မချမှီ တရားလိုက အမှုရှုပ်သိမ်းလိုကြောင်းလျှောက်ထား၍ တရားရုံးကျေနပ်က တရားခံအားတရားသေလွှတ်၍ အမှုရှုပ်သိမ်းခွင့်ပြုရမည်။

ပုဒ်မ - ၈၈။ ပယ်ကော်(KNPF)၏အစီရင်ခံစာအရစွဲဆိုသောဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်း

ပယ်ကော်(KNPF)၏အစီရင်ခံစာအရ စွဲဆိုသောအမတ်တွင်

- ၁။ ပယ်ကော်(KNPF)ကစွဲချက်ပုံစံဖြင့် တရားခံအားတရားရုံးသို့ တင်ပို့ရမည်။
- ၂။ တရားရုံးသို့ရောက်လာသောအခါ စွဲချက်ပုံစံကို တရားခံအားဖတ်ပြရမည်။ အာမခံပေးနိုင်သောအမှုဖြစ်က အာမခံပေး၍ အာမခံမပေးနိုင်က တရားခံအားဆက်လက်ချုပ်ထားရန်ရိမန်ပေးရမည်။
- ၃။ ရုံးချိန်းသောနေ့တွင် တရားသူကြီးက ပယ်ကော်(KNPF)စွဲချက်ပုံစံပါ အချက်အလက်များအရ တရားခံအား စစ်ဆေးပြီးနောက်တရားလိုနှင့် တရားလိုပြသက်သေများကို ကြားနာရမည်။ (ကထမ တရားခံကပြန်လှန်မေးခွင့်ရသည်။ နောက်တရားလိုက ပြန်လှန်မေးခွင့်ရသည်။)
- ၄။ တရားလိုပြသက်သေများကြားနာပြီးနောက် သက်သေများထွက်ဆိုချက်အရ စွဲဆိုချက်မှာ အခြေအမြစ်မရှိ ပြစ်မှုထင်ရှားဟု ထင်မြင်လျှင်တရားရှင်လွှတ်နိုင်၍၊ ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင် တရားခံအပေါ်စာဖြင့်ရေးသား၍ စီချက်တင်ရမည်။
- ၅။ ၎င်းနောက်စွဲချက်ကို တရားခံအားဖတ်ပြပြီး တရားခံအားအပြစ်ရှိမရှိမေးမြန်းရမည်။
- ၆။ တရားခံက အပြစ်မရှိကြောင်းပြောက သူ၏ပြောချက်ကိုစွဲချက်တွင်ရေး၍ တရားခံကတင်ပြလိုသောသက်သေများ အမည်ကို ပြောပြသောအခါ တရားသူကြီးက စွဲချက်ကို ကျောဘက်တွင်ရေးမှတ်ရမည်။
- ၇။ တရားခံကအပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံလျှင် ပြစ်ဒဏ်စီရင်၍၊ အပြစ်မရှိကြောင်းထုချေက သက်သေများစစ်ရန်ရက်ချိန်းပေးရမည်။
- ၈။ တရားခံအား သက်သေခံအဖြစ် အစစ်ခံမည်မခံမည်ကိုမေးမြန်း၍ ပြောဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ရမည်။
- ၉။ တရားခံလျှောက်ထားလျှင် ရုံးချိန်းသို့လာစေရန် သက်သေများကို သမ္ဗန်စာထုတ်ဆင့်ပေးရမည်။ တရားခံကအမှုကို တမင်ကြံကြာအောင်ပြုလုပ်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် လျှောက်ထားမှုကို ငြင်းနိုင်သည်။
- ၁၀။ တရားခံအားစွဲချက်တင်ပြီးနောက် ပြစ်မှုထင်ရှားမတွေ့လျှင် မတွေ့ကြောင်းရေးမှတ်၍၊ ၎င်းအားတရားသေလွှတ်ရမည်။ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ကပြစ်ဒဏ်စီရင်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၈၉။ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုစစ်ဆေးခြင်း

အခြားနည်းသို့မဟုတ် ဦးတိုက်ရှောက်ထား၍ တရားခံတရားရုံးသို့ရောက်သည့်အခါ -

- ၁။ တရားလိုနှင့်တရားလိုပြသက်သေများကို စစ်ဆေးရမည်။
- ၂။ တရားလိုနှင့်၎င်း၏သက်သေများကို တရားခံက မေးမြန်းခွင့်ပေးရမည်။
- ၃။ စွဲချက်တင်ရန် အကြောင်းမခိုင်လုံလျှင် တရားခံအားစာဖြင့်ရေး၍ စွဲချက်တင်ရမည်။
- ၄။ စွဲချက်ကို တရားခံအားဖတ်ပြ၍ အပြစ်ရှိ၊ မရှိခုခံစေရမည်။ အပြစ်ရှိကြောင်းဝန်ခံက တရားခံအားထိုက် သင့်သည် အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်။
- ၅။ တရားခံအပြစ်မရှိကြောင်းပြောက တရားခံကို သက်သေအဖြစ် အစစ်ခံမခံမေးမြန်း၍ အားလုံးကိုရေးမှတ်ရမည်။
- ၆။ တရားခံက သက်သေတင်ပြမည့်သူများကို ရေးမှတ်ရမည်။
- ၇။ အမှုချိန်းသည့်နေ့တွင် တရားခံနှင့် သူ၏သက်သေများကို စစ်မေးရမည်။ (တရားလို တရားခံတို့ကို စစ်ဆေးမေးမြန်ခွင့်ပြုရမည်။)

ပုဒ်မ - ၉၀။ တရားရှင်လွှတ်ခြင်း

တရားရှင်လွှတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ စွဲချက်မတင်မီ ပြစ်မှုမထင်ရှား၍ လွှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမှုနှင့်ပင် နောက်ထပ်တရားစွဲဆို စစ်ဆေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၉၁။ တရားသေလွှတ်ခြင်း

တရားသေလွှတ်သောအမှုမှာ တရားခံကိုခုခံခွင့်ပေး၊ စီရင်ချက်ချပြီးလွှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမှုဖြင့် နောက်ထပ်စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

**အခန်း (၁၆)
ကြေအေးပိုင်ခွင့်**

ပုဒ်မ - ၉၂။ ကြေအေးခြင်း

- ၁။ ကြေအေးပိုင်ခွင့်နှစ်မျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ -
  - (က) တရားလိုတရားခံနှစ်ဦးသဘောတူလျှင် တရားရုံးပြင်ပ၌ ကြေအေးနိုင်သောအမှု၊
  - (ခ) ရုံး၏ခွင့်ပြုချက်အရ ကြေအေးနိုင်သောအမှုတို့ဖြစ်သည်။
- ၂။ ကြေအေးခွင့်ပြုသောအမှုတွင် တရားခံကို တရားသေလွှတ်ရမည်။
- ၃။ ကြေအေးသောအမှုတွင် လျှော်ကြေးပေးရန်မလို။
- ၄။ ကြေအေးပြီးသောအမှုကို ထပ်မံစွဲဆိုခြင်းမပြုရ။

ပုဒ်မ - ၉၃။ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်မလိုဘဲကြေအေးနိုင်သောအမှုများ

- ၁။ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာရေးစိတ်ကို ထိခိုက်စေရန်တမင်ပြောဆိုမှု။
- ၂။ ဒေါသထွက်အောင်ပြုခြင်းခံရ၍ နာကျင်စေမှု။
- ၃။ မတရားတားဆီးကန့်ကွက်မှု၊ မတရားချုပ်နှောင်မှု။
- ၄။ လက်ရောက်မှု၊ အနိုင်အထက်ပြုမှု။
- ၅။ ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော အတင်းအဓွမစေခိုင်းမှု။
- ၆။ အကျိုးဖျက်ဆီးမှု။
- ၇။ အပြစ်မကင်းသောကျော်နှင်းမှု။
- ၈။ အိမ်ကျော်နှင်းမှု။
- ၉။ အသရေဖျက်မှု။
- ၁၀။ ပြစ်မှုမကင်းသော ခြောက်လှန့်မှု။
- ၁၁။ တမင်စော်ကားမှု။ စသည်တို့အမှုသည် အချင်းချင်းတရားရုံးအပြင်၌ ပြေညိမ်းနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၉၄။ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်အရကြေအေးနိုင်သောအမှုများ

- ၁။ နာကျင်စေမှု။
- ၂။ ဒေါသထွက်အောင်အပြုခံရ၍ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု။
- ၃။ မတရားချုပ်နှောင်ရန် အားထုတ်ရာ၌ လက်ရောက်မှု အနိုင်အထက်ပြုမှု။
- ၄။ ပစ္စည်းကို မရိုးမဖြောင့်သောသဘောနှင့် အလွဲသုံးစားမှု။
- ၅။ လိမ်လည်မှု၊ စသည်တို့ကို တရားရုံး၏ အခွင့်ရမှ အမှုသည်ခြင်း ပြေညိမ်းနိုင်သည်။

**အခန်း (၁၇)
စီရင်ချက်ချမှတ်ခြင်း**

ပုဒ်မ - ၉၅။ စီရင်ချက်ချမှတ်နည်း

- ၁။ စီရင်ချက်ကို တရားရုံး၌ တရားခံ၏ ရှေ့တွင်ချမှတ်ရမည်။
- ၂။ အမှုစစ်ဆေး၍ ပြီးဆုံးလျှင် အမှုစီရင်ချက်ချမည့်နေ့ကို အမှုသည်အားလုံးသို့ အကြောင်းကြားရမည်။
- ၃။ စီရင်ချက်ကို ရုံးသုံးဘာသာဖြင့်ရေးသား၍ တရားခံအားနားလည်စေရန်ဘာသာပြန်ပြရမည်။
- ၄။ စီရင်ချက်ချမည်ကို အကြောင်းကြားပြီးသော်လည်း တရားခံမလာသော်လည်း စီရင်ချက်တရားဝင်သည်။

ပုဒ်မ - ၉၆။ စီရင်ချက်တွင်ပါဝင်ရမည့်အချက်များ

- ၁။ စီရင်ချက်ကို တရားသူကြီးကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ လက်နိပ်စက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ နှုတ်မှပြောသည်ကို အခြားသူအားရေးခိုင်း၍သော်၎င်း၊ ရေးသားနိုင်သည်။
- ၂။ စာရွက်တိုင်းတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။
- ၃။ စီရင်ချက်ကို ရုံးသုံးဘာသာဖြင့်ရေးသားရမည်။
- ၄။ စီရင်ချက်တွင် အမှုအကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်ပါဝင်ရမည်။
- ၅။ သက်သေထွက်စီရင်ချက်ကို ဝေဖန်ချက်နှင့် မည်သည့်အထောက်ထားဖြင့်စီရင်ချက်ချမှတ်ခြင်း ပါဝင်စေရမည်။
- ၆။ သက်သေထွက်ချက်အပေါ်တွေ့ရှိချက်၊ ဝေဖန်ချက်နှင့် မည်သည့်ဥပဒေအရ ပြစ်ပေးသည်၊ အပြစ်လွတ်သည်ကို ဖတ်ပြရမည်။
- ၇။ အပြစ်ပေးသည့်အခါ မည်သည့်ဥပဒေ၊ အပုဒ်ငယ်ဖြင့်ပေးကြောင်းရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရမည်။
- ၈။ အပြစ်ပေးလျှင်မည်သည့်အပြစ်ပေးသည်။ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးလျှင် အချုပ်ရက်မည်မျှနှုတ်၍ ကျခံစေရမည်ကိုဖော် ပြရမည်။ ချုပ်ရက်ပါခံစားခွင့်ရှိသည်။
- ၉။ တရားသေလွတ်လျှင်၊ တရားသေလွတ်ကြောင်းပါရှိရမည်။
- ၁၀။ စီရင်ချက်ချသည့်နေ့စွဲနှင့်၊ တရားသူကြီး၏ လက်မှတ်တို့ပါဝင်ရမည်။
- ၁၁။ စီရင်ချက်ချပြီး အယူခံမှတစ်ပါး ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခြင်းမပြုနိုင်။

အခန်း (၁၈)

ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင်ပါဝင်သူအား အပြစ်မှချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း (ဖော်ကောင်)

ပုဒ်မ - ၉၇။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ၌ပါဝင်သူအား ချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း

တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးသို့မဟုတ် ခရိုင်တရားသူကြီးသည် -

- ၁။ ပြစ်မှုကြီးများတွင် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ၊ ပါဝင်သူတစ်ဦးဦးအနက်တစ်ဦးကို၊
- ၂။ ပါဝင်သူတရားခံများ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေအဖြင့် ထွက်ဆိုချက်ကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက်၊
- ၃။ (က) ၎င်းပြစ်မှုနှင့် -
  - (ခ) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊
  - (ဂ) ပါဝင်သူအခြားသူတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊
- ၄။ ၎င်းသူတို့ရှိသည့်အတိုင်း အားလုံးမှန်ကန်စွာဖွင့်ထထွက်ဆိုမည့်သူအား၊
- ၅။ အပြစ်မှချမ်းသာခွင့်ပေးမည့်ဂတိပြုချက် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ခွင့်ရသည်။

ပုဒ်မ - ၉၈။ ချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သည့်ပြစ်မှုများ

အောက်ပါပြစ်မှုများတွင် အဆိုပါသူအားချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သည်။

- ၁။ ခရိုင်တရားရုံးက စစ်ဆေးနိုင်သည့်ပြစ်မှုကြီးများ၊

- ၂။ ထောင်ဒဏ် (၇)နှစ်အထက်ချမှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုကြီးများ၊
- ၃။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းလစ်ယူခြင်းကိစ္စများ၊
- ၄။ လုယက်မှုနှင့် ခါးမြဲမှုကျူးလွန်သူများကို လက်ခံသောပြစ်မှုများ၊
- ၅။ လူခိုးမှုနှင့် သွေးဆောင်ခေါင်ငင်မှုများ၊
- ၆။ သူခိုးအဖွဲ့တွင်ပါဝင်သူများနှင့် ပတ်သက်သောပြစ်မှုများ၊
- ၇။ မိရိုး (သို့) ပေါက်ကွဲစေတတ်သောပြစ်မှုများ၊
- ၈။ ငွေစာရင်းလိမ်မှုများ၊

ပုဒ်မ - ၉၉။ ချမ်းသာခွင့်ပေးပုံလုပ်ထုံးလုပ်နည်း

အဆိုပါသူအား ဖော်ကောင်အဖြစ်ပြုလုပ်သည့်အခါ ချမ်းသာခွင့်ပေးသည့်တရားရုံးက -

- ၁။ ထိုသူအားခွင့်ပြုကြောင်းအချက်များကို ရေးမှတ်၍ မိတ္တူနှင့် ကတိပြုချက်တစ်စောင်ကို ထိုသူအားပေးရမည်။
- ၂။ ထိုမိတ္တူနှင့်ကတိပြုချက်ရလျှင်၊ ထိုသူအားအစိုးရသက်သေအဖြစ်စစ်ဆေးရမည်။
- ၃။ အကယ်၍ ထိုသူမှာ အာမခံနှင့်ဖြစ်လျှင် ကတိပြုချက်ပေးသည့်နေ့မှစ၍ အာမခံနှင့်ဆက်လွတ်ထားရမည်။
- ၄။ အချုပ်နှင့်ဆိုလျှင် အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်သည့်နေ့ထိ အချုပ်စာနှင့်ထားရမည်။ ၎င်းကိုအခြားတရားခံများနှင့် မထားရ၊ သီးခြားထားရမည်။
- ၅။ အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်သည့်အထိ၊ ကျေနပ်လောက်အောင်အမှန်ထွက်လျက် အမှုပြီးသွား၍ အချုပ်မှပြန်လွတ်ရမည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၀။ ပေးထားသူချမ်းသာခွင့်ကိုရုပ်သိမ်းခြင်း

- ၁။ ထိုအပြစ်မှချမ်းသာခွင့် ပေးထားခံရသူသည် တရားရုံးတွင် အစစ်ခံရာ၌၊
- ၂။ မူလက ပေးထားသောဖြောင့်ချက်အတိုင်း ထွက်ဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊
- ၃။ အရေးကြီးသောအချက်အလက်များတစ်ခုခုကို တမင်ထိန်းချန်၍ဖြစ်စေ၊
- ၄။ မုသားထွက်ဆို၍ဖြစ်စေ၊ တမင်ကတိအတိုင်း မတည်ကြောင်း တရားရုံးကတွေ့ရှိလျှင်၊
- ၅။ ထိုသူအားပေးထားသော အခွင့်ကို ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

**အခန်း (၁၉)
သက်သေများကိုစစ်ဆေးခြင်း**

ပုဒ်မ - ၁၀၁။ သက်သေခံယူခြင်း

- ၁။ အတိအလင်းပြဌာန်းမထားလျှင် သက်သေထွက်ဆိုချက်များကို တရားခံရှေ့ယူရမည်။
- ၂။ သက်သေအသီးသီး၏ ပြောဆိုအစစ်ခံချက်ကို တရားသူကြီးက စစ်ဆေးမေးရမည်။ သက်သေအသီးသီးတို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ထားရမည်။
- ၃။ ၎င်းထွက်ဆိုချက်ကို တရားသူကြီးက ကိုင်ရေးသား၍ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။ ရုံးသုံးဘာသာဖြင့် ရေးသားရမည်။
- ၄။ သက်သေအသီးသီး၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ပြီးသည့်အခါ တရားခံရှေ့မှောက်တွင်ဖတ်ပြရမည်။
- ၅။ ၎င်းထွက်ဆိုချက်ကို ဖတ်ပြသည့်အခါ မည်သည့်အချက်ကိုမမှန်ကြောင်းသက်သေပြင်းလျှင်ထိုထွက်ဆိုချက်ကိုမပြဘဲ ထိုပြင်းသည့်အခြင်းအရာကိုမှတ်ထားပြီး၊ သင့်လျော်ထင်မြင်သည့်မှတ်ချက်ကိုလည်း ရေးမှတ်ခွင့်ရှိသည်။

- ၆။ သက်သေထွက်ချက်ကို ရေးမှတ်သောဘာသာစကားကို သက်သေနားမလည်လျှင် ထိုသက်သေနားလည်သောဘာသာစကားသို့ ပြန်၍ ပြောကြားရမည်။
- ၇။ သက်သေထွက်ချက် တရားခံနားမလည်လျှင် နားလည်သောဘာသာစကားဖြင့် ပြန်ပြရမည်။
- ၈။ သက်သေစစ်မေးစဉ် သက်သေ၏ အမှုအရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဓိကဖြစ်သည့်ထင်မြင်သည့်အမှုအရာကို ရေးမှတ်နိုင်သည်။
- ၉။ တရားသူကြီးကိုယ်တိုင် မရေးမမှတ်နိုင်လျှင် မည်သည့်အတွက် မရေးနိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်ရေးရမည်။

အခန်း (၂၀)
အယူခံမှု - ပြင်ဆင်မှု

ပုဒ်မ - ၁၀၂။ အယူခံမှု၏ အဓိပ္ပါယ်

အယူခံမှု၏အဓိပ္ပါယ်မှာ အမှုတစ်ခုတွင် မူလလက်အောက်ရုံးမှချမှတ်သော အမိန့်စီရင်ခံချက်ကိုမကြေပျက်၍ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်သောစီရင်ခံချက်မှာ အတည်ဖြစ်သင့်/မဖြစ်သင့်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန်အတွက် အထက်ရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၃။ အယူခံခွင့်ရှိသောရုံးများ

- ၁။ ကျေးရွာတရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်သောအမှုများကို မကျေနပ်က မြို့နယ်တရားရုံးသို့အယူခံဝင်ခွင့်ရှိသည်။
- ၂။ မြို့နယ်တရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်သောအမှုများကို မကျေနပ်က ခရိုင်တရားရုံးသို့အယူခံဝင်ခွင့်ရှိသည်။
- ၃။ ခရိုင်တရားရုံးဆုံးဖြတ်သောအမှုများကို မကျေနပ်က တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၄။ အယူခံနိုင်သောအမှုနှင့်အယူခံနည်း

- ၁။ တရားရုံးချုပ်သို့ (၃) လထက်မပိုသောထောင်ဒဏ် (သို့) ၅၀၀/ထက်မပိုသောငွေဒဏ်ဆောင်ရမည့်အမှုများတွင် အယူခံခွင့်မရှိ။
- ၂။ အောက်တရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်က ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး နေ့မှ ရက်ပေါင်း (၄၀) တွင်းအထက်တရားရုံးသို့ အယူခံနိုင်သည်။
- ၃။ တရားခံအား တရားသေလွှတ်သောအမှု၌ တရားလိုက မိမိကိုယ်တိုင်အယူခံခွင့်မရှိ၊ ပဟိုတရားရေးငြိနတာဝန်ခံသို့ တင်ပြ၍အယူခံရမည်။
- ၄။ အယူခံလိုသူက အယူခံလျှောက်လွှာကို အယူခံသည့်အောက်တရားရုံး၏ မိတ္တူနှင့်ပူးတွဲ၍ ယူခံရုံးသို့ လျှောက်ထားရမည်။ အယူခံလိုသူအကျဉ်းထောင်၌ရှိလျှင် ထောင်မှူးသို့ တင်ပြ၍ ထောင်မှူးမှတစ်ဆင့်တင်ပြရမည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၅။ အယူခံ၏အာဏာများ

- ၁။ အယူခံရုံးသည်အယူခံလွှာစသည်များကိုလက်ခံရရှိသည့်အခါအယူခံရုံးကဖတ်ကြည့်၍အောက်မူလရုံး၏ အမိန့်ကို -
  - (က) ပယ်ဖျက်ရန်၎င်း၊
  - (ခ) ပြင်ဆင်ရန်၎င်း၊
  - (ဂ) ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်၎င်း၊ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဟု ထင်မြင်လျှင် အယူခံလွှာကို အကျဉ်းအာဏာ ပယ်နိုင်သည်။
- ၂။ မူလရုံးမှ အမှုတွဲမှတ်တမ်းကို တောင်းခူဖတ်ရှု၍ အမှုကိုပယ်ဖျက်ပြင်ဆင်ရန်အကြောင်းမရှိ ဟုထင်မြင်လျှင် အမှုကိုပယ်နိုင်သည် (သို့)

(က) တရားသေလွတ်သောအမှုကို အယူခံသောအမှုတွင် -

(၁၁) တရားရုံးချုပ်ကင်း အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ ထပ်မံစုံစမ်းထောက်လှမ်းရန် (သို့) တရားခံပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အောက်ရုံးတစ်ခုခုသို့ လွှဲအပ်နိုင်သည်။

(၂၂) ပြစ်မှုရှိကြောင်းတွေ့ရှိလျှင် ဥပဒေနှင့်အပြစ်ဒဏ်စီရင်နိုင်သည်။

(ခ) ပြစ်ဒဏ်စီရင်သောအမိန့်ကို အယူခံသည့်အမှုတွင် -

(၁၁) ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်ကို ပြောင်းလွှဲ၍ တရားခံကို တရားရှင်ဖြစ်စေ၊ တရားသေဖြစ်စေ လွှတ်နိုင်သည်။

(၂၂) သို့မဟုတ် ထပ်မံစစ်ဆေးကြားနာရန် လက်အောက်ရှိအာဏာရတရားရုံးတစ်ခုခုသို့ ကြားနာရန်အတွက် လွှဲအပ်တင်ပို့ရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၃၃) အောက်ရုံး၏ တွေ့ရှိချက်ကိုပြောင်းလဲပြီး အပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်ကိုအတည်ပြု၍သော်၎င်း၊ အောက်ရုံးကတွေ့ကရိုချက်ကို မပြောင်းလဲဘဲ အပြစ်ဒဏ်လျော့ပေါ့၍၎င်း အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(ဂ) အခြားအမိန့်တစ်ခုခုမှ အယူခံသောအမှုတွင် -

(၁၁) ပြစ်ဒဏ်ကိုမတိုးဘဲ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ ဖြစ်စေ၊ ပြောင်းလဲ၍ဖြစ်စေ၊ ချမှတ်နိုင်သည် (သို့)၊

(၂၂) ပြစ်ဒဏ်ကိုပြင်ဆင်၍ဖြစ်စေ (သို့) တရားမျှတ၍ သင့်သော်သောအမိန့်ဖြစ်စေ၊ ချမှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၆။ ပြင်ဆင်မှု၏အဓိပ္ပါယ်

ပြင်ဆင်မှုဆိုသည်မှာ - အောက်ရုံးမှချမှတ်သော စီရင်ချက်အမိန့်ကို အကြောင်းခြင်းအရာကြောင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ဥပဒေနှင့်ဆိုင်သောအချက်အလက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပြဿနာပေါ်ပေါက်လာလျှင်၊ အထက်ရုံးမှ အောက်ရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို စစ်ဆေး၍ ပြင်ဆင်ဆုံးဖြတ်သောအမှုဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၇။ အောက်ရုံးအမှုတွဲများကို တောင်းယူနိုင်ခွင့်အာဏာ

၁။ အထက်တရားရုံးအနေဖြင့် အောက်ရုံးတစ်ခုခုက ထုတ်ဆင့်သည့် -

- (က) တွေ့ရှိချက်၊
- (ခ) ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်
- (ဂ) အမိန့်တစ်ခုခုကို၊

၂။ (က) မှန်/မမှန်ကို၎င်း၊

- (ခ) တရားဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီခြင်းရှိ/မရှိကို၎င်း၊
- (ဂ) ၎င်းရုံးများမှ စစ်ဆေးစီရင်သည့်အမှုများမှာနည်းလမ်းတကျရှိ/မရှိကို၎င်း သိရှိနိုင်ရန်အတွက်၊

၃။ ၎င်းရုံးများ၏ အမှုမှတ်တမ်းများကို တောင်းယူစစ်ဆေးနိုင်သည်။

၄။ ဤသို့အမှုတွဲများတောင်းယူသည့်အခါ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်တစ်စုံတစ်ရာကို အတည်ပြုမဆောင်ရွက်ဘဲ ရပ်ဆိုင်းထားရန်သော်၎င်း၊ တရားခံများအချုပ်ခံနေရသဖြင့်က ၎င်းအမှုတွဲကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုခိုက် အာမခံ (သို့) ကိုယ်တိုင်ခံဝန်နှင့်လွှတ်ထားရန်သော်၎င်း ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၀၈။ အယူခံမှုပြင်ဆင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားရုံးချုပ် (သို့) ခရိုင်တရားရုံး၏အခွင့်အာဏာ

၁။ တရားရုံးချုပ်နှင့် ခရိုင်တရားရုံးတို့သည်၊

(က) အမှုတွဲများကို ဆင့်ခေါ်တောင်းယူသည့်အမှု (သို့)

(ခ) အခြားနည်းဖြင့်ရှေ့သို့ရောက်ရှိလာသော အမှုတစ်စုံတစ်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ ပေးအပ်ထားသော အခွင့်အာဏာများကို မိမိသဘောအတိုင်း သုံးစွဲနိုင်သည်။

၂။ ပြင်ဆင်ချက် အမိန့်စီရင်ချက်တွင် အောက်ရုံးက တရားသေလွတ်ထားသောစီရင်ချက်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ ပြောင်းလဲပြင်ဆင် ပြစ်ဒဏ်ပေးခွင့်မရှိ၊ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန်သာ ညွှန်ကြားနိုင်သည်။

၃။ ဤဥပဒေအရ အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိပါလျက် အယူခံမဝင်ဘဲ မည်သည့်မူခင်းကိစ္စကိုမှပြင်ဆင်မှုအနေဖြင့် လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံရ။

၄။ ပြင်ဆင်မှုစီရင်သောရုံးသည်အမှုကိုပြန်လည်စီရင်စစ်ဆေးရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည် (သို့) အပြစ်ဒဏ်ကိုတိုးမြှင့်နိုင်သည်/ လျှော့နိုင်သည်။

၅။ ပြင်ဆင်မှုရုံးက သင့်တော်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် တရားခံအားပြစ်ဒဏ်မှချမ်းသာခွင့်ပေးနိုင်သည်။

၆။ ပြင်ဆင်မှုများတွင် လျှောက်လဲ ကြားနာခြင်း မပြုဘဲနေနိုင်သည်။

၇။ အမှုတွဲတစ်စုံတစ်ရာကို စစ်ဆေးရာ၌ အောက်ရုံးက တရားနည်းလမ်းမကျဘဲ တရားခံကို တရားရှင်လွှတ်ထားလျှင်၊ ယင်းကိစ္စစစ်ဆေးရန်အတွက် တရားခံထိုလွှဲအပ်တင်ပို့စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၈။ တရားရုံးက သက်သေအထောက်အထားအရ တရားခံသည် အခြားပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့တွေ့ရှိလျှင် ထိုပြစ်မှုကိုစုံစမ်းရန် အောက်ရုံးသို့ ညွှန်ကြားနိုင်သည်။

အခန်း (၂၁)

ပြုလုပ်မှုမှားယွင်းခြင်းကြောင့် ပျက်ပြယ်ခြင်း၊မပျက်ပြယ်ခြင်း

ပုဒ်မ - ၁၀၉။ သဘောရိုးဖြင့် ပြုလုပ်မှုမှားယွင်းခြင်းကြောင့် ပျက်ပြယ်သောအမှုများ

တရားရုံးတစ်ခုခုသည် တရားဥပဒေအရ အာဏာမရှိဘဲ သဘောရိုးနှင့် မှားယွင်းဆောင်ရွက်၍ တရားမျှတမှုကင်းမဲ့ခြင်းကို မဖြစ်စေလျှင် အောက်ပါအမှုများမှာမပျက်ပြယ်နိုင် -

၁။ ရှာဖွေရန်ဝရမ်းထုတ်ပေးမှု၊

၂။ ပြစ်မှုတစ်ခုကို စုံစမ်းရန်ရဲအားအမိန့်ပေးမှု၊

၃။ ရုတ်တရက်သေဆုံးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှု၊

၄။ မိမိစီရင်ပိုင်ခွင့်နယ်အပြင်၌ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို မိမိစီရင်ပိုင်ခွင့်နယ်နမိတ်အတွင်း ဖမ်းဆီးရန်အမိန့်ထုတ်မှု၊

၅။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ချမ်းသာခွင့်ပေးရန်ဆင့်ဆိုမှု၊

၆။ ပစ္စည်းရောင်းချမှု၊

ပုဒ်မ - ၁၁၀။ မှားယွင်းစွာပြုလုပ်မှုကြောင့်ပျက်ပြယ်သောအမှုများ

တရားရုံးက ဥပဒေအရ အာဏာမရှိတဲ့အောက်ပါအမှုများ ဆောင်ရွက်လျှင်ပျက်ပြယ်သည်။

၁။ ပစ္စည်းကို ဝရမ်းဖမ်း၍ ရောင်းချမှု၊

၂။ ငြိမ်ဝပ်စွာနေထိုင်ရန် အာမခံတောင်းမှု၊

၃။ ငြိမ်ဝပ်စွာနေထိုင်ရန် ဝန်ခံချုပ်ကိုဖျက်သိမ်းမှု၊

၄။ အများပြည်သူဆိုင်ရာ နောက်ယက်မှုတားမြင့်ရေးအမိန့်များကို ထုတ်ဆင့်မှု၊

၅။ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု၊

၆။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို စစ်ဆေးစီရင်မှု၊

၇။ အယူခံမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်မှု၊

ပုဒ်မ - ၁၁၁။ ဖြောင့်ချက်ယူရာတွင် အနည်းငယ်မှားယွင်းမှု

တရားရုံးက တရားခံ၏ဖြောင့်ချက်ယူရာ၌ အနည်းငယ်လုပ်ထုံးမှားယွင်းသော်လည်း တရားခံကို မထိခိုက်စေလျှင် ထိုရေးမှတ်ခြင်းမှာ မပျက်ပြယ်သောသက်သေခံအဖြစ်လက်ခံနိုင်သည်။

ပဒ်မ - ၁၁၂။ စွဲချက်မတင်မိခြင်း

၁။ စွဲချက်မတင်မိသော်လည်း ထိုသို့စွဲချက်မတင်ခြင်းကြောင့် တရားခံအပေါ်တွေ့ရှိချက်၊ စီရင်ချမှတ်ခြင်းမှ တရားမျှတမှုကင်းမဲ့သွားကြောင်းအယူခံ (သို့) ပြင်ဆင်မှုရုံးက ယူဆလျှင်အတည်ဖြစ်နိုင်သည်။

၂။ အကယ်၍ စွဲချက်မတင်ခြင်းကြောင့် တရားမျှတမှုကို ကင်းမဲ့သွားစေသည်ဟု ထင်မြင်လျှင် အယူခံ (သို့) ပြင်ဆင်မှုရုံးက အမှုကိုစွဲချက်တင်စေပြီး ဆက်လက်စစ်ဆေးသွားရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၁၃။ တရားသူကြီးက အမှုသည်အဖြစ်ပါဝင်မှု

တရားသူကြီးတစ်ဦးသည် -

(၁) အမှုတစ်ခုတွင် အမှုသည်အဖြစ်ပါဝင်နေလျှင်၎င်း၊

(၂) ကိုယ်တိုင်စိတ်ဝင်စားနေလျှင်၎င်း၊ ယင်းအမှုကို မစစ်ဆေးနိုင်၊ ထို့အပြင် ထိုအမှုနှင့်ပတ်သက်သော အယူခံမှုကိုလည်း ကြားနာခွင့်မရှိပေ။

အခန်း (၂၂)

ပထမအကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့် ဆုံးမ၍လွှတ်ခြင်း

ပုဒ်မ - ၁၁၄။ ပထမအကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ

၁။ အသက် (၂၁) နှစ်ထက် မငယ်သောသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို (၇)

နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်စီရင်နိုင်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုခုနှင့် အပြစ်ပေးသည့်အခါ ဖြစ်စေ၊

၂။ အသက် (၂၁) နှစ်အောက်လူတစ်ဦး (သို့) မိန်းမတစ်ဦးအား သေဒဏ် (သို့) တသက်ထောင်ဒဏ် မစီရင်ထိုက်သည့်ပြစ်မှုတစ်ခုခုနှင့် အပြစ်ပေးသည့်အခါဖြစ်စေ၊

၃။ အပြစ်ပေးခံရသူအပေါ် အထက်က ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခံရဘူးကြောင်း၊ မထင်ရှားလျှင်၊

၄။ တရားရုံးကကျူးလွန်သူ၏ အသက်အရွယ် အထက်ကတောင်းသည့်အကျင့်စာရိတ္တ၊ ပြစ်မှုဖြစ်ရသည့် အကြောင်းအချက်ကို ထောက်ထား၍၊

၅။ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်စေရန် အစမ်းလွတ်ထားသင့်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် ထိုသူအပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မည့်အစား၊

၆။ (၃) နှစ်အတိုင် ရုံးက ဆင့်ခေါ်သည့်အခါ လာရောက်၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်၊ နာခံပါမည့်အကြောင်း ထိုအချိန်အတွင်း ကောင်းမွန်ငြိမ်ဝပ်စွာနေထိုင်ပါမည့်အကြောင်း၊

၇။ ခံဝန်သူနှင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချုပ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူအားလွှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၁၅။ ဆိုဆုံးမ၍ လွှတ်ခြင်း

၁။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို -

(က) ခိုးမှု၊

(ခ) အလွဲသုံးစားမှု၊

(ဂ) လိမ်လည်မှု၊

(ဃ) ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေအရ (၂) နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ် စီရင်ထိုက်သည့်ပြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် အပြစ်ပေးသည့်အခါ၊

၂။ ၎င်းသူအပေါ် ဌိယခင်ကပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခံရဘူးကြောင်း မရှိလျှင်၊ ၎င်း၏

၃။ (က) အသက်အရွယ်၊

(ခ) ယခင်အကျင့်စာရိတ္တ၊

- (ဂ) ပြစ်မှုဖြစ်ရသည့် အကြောင်းအချက်များ၊
- (ဃ) ၎င်း၏ ကိုယ်ကာယအခြေအနေ၊ စိတ်အနေအထား၊
- (င) ကျူးလွန်သည့်အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ထောက်ထားသင့်သော အကြောင်းခြင်းရာများကို ထောင့်ချင့်၍ ထိုသူအားအပြစ်ပေးမည့်အစား ဆုံးမ၍ လွှတ်နိုင်သည်။

အခန်း (၂၃)

ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းအကြောင်း

ပုဒ်မ - ၁၁၆။ ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ပစ္စည်းကို စီမံခန့်ခွဲစေရန်အမိန့်အကြောင်း

၁။ တရားရုံးရှေ့တင်ပြသော (သို့) သိမ်းဆည်းထားသော စာရွက်စာတမ်း (သို့) ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ၌ အသုံးပြုခဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်ရာဖြစ်စေ ယင်းပစ္စည်းကို -

- (က) ဖျက်ဆီးပြစ်ရန်၊
- (ခ) ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ်သိမ်းယူရန်၊
- (ဂ) ပိုင်ထိုက်သူက လျှောက်ထားတောင်းခံလာလျှင်ပေးရန်၊
- (ဃ) အခြားနည်းတစ်ခုခုဖြင့် ပြုလုပ်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၂။ ယင်းပစ္စည်း သက်ရှိသတ္တဝါ (သို့) ပျက်ဆီးလွယ်သဖြင့် အမြန်ထုခွဲရမည့် ပစ္စည်းမျိုးမဟုတ်လျှင်၊

- (က) အမိန့်ကိုတစ်လအတွင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ၊
- (ခ) အယူခံဝင်သည့်အမှုဖြစ်လျှင် အယူခံအမိန့်မကျမှီအတွင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ။

ပုဒ်မ - ၁၁၇။ တရားခံလက်တွင်တွေ့ရှိသည့်ငွေကို အပြစ်မဲ့ဝယ်ချမ်းသူသို့ပေးအပ်ခြင်းအကြောင်း

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ခိုးမှု (သို့) ခိုးရာပါပစ္စည်းလက်ခံမှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်မှတ်ပြီးသောအခါ -

၁။ သက်သေခံပစ္စည်းအား ပိုင်ရှင်လက်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်သည်။

၂။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ဖမ်းဆီးစဉ်က ငွေကြေးတစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိလျှင် ခိုးရာပါပစ္စည်းဝယ်မိသူအား ၎င်းဝယ်ယူသည့်ငွေထက်မများသောတန်ဖိုးကို လျှောက်ထားလျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်သည်။

ဥပမာ - စောထူးသည် စောဝါး၏ နာရီကိုခိုးယူ၍ စောဝေါ်အား ရောင်ရာ စောဝေါ်ကမသိ၍ ငွေ ၅၀၀/ပေးပြီး ဝယ်ခဲ့သည်။ တရားရုံးက စောထူးအားခိုးမှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးပြီးနောက် -

၁။ စောဝါးအား ထိုနာရီကိုပြန်ပေးနိုင်သည်။

၂။ စောထူးကိုဖမ်းစဉ်က ၎င်းထံမှငွေ ၁၀၀၀/တွေ့ရှိခဲ့လျှင် စောဝေါ်ကလျှောက်ထားသော် ၎င်းငွေထဲမှ ၅၀၀/ကိုပြန်ပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၁၈။ အမိန့်ကိုရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း

သက်သေခံပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ ချမှတ်သောမူလရုံး၏ အမိန့်ကိုမကျေနပ်၍ ပြင်ဆင်ပေးရန် အထက်ရုံးတစ်ခုခုသို့ လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ ပြင်ဆင်မှုရုံးက မူလရုံးမှ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို ဆိုင်ငံ့ထားရန် ညွှန်ကြားနိုင်သည် (သို့) ပယ်ဖျက်နိုင်သည် (သို့) ပြောင်းလဲနိုင်သည်။

အခန်း (၂၄)

မယားစရိတ် နှင့် သားစရိတ်

ပုဒ်မ - ၁၁၉။ မယားစရိတ် သား/သမီးစရိတ်ထောက်ပံ့ရန်တောင်းဆိုခြင်း

၁။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူသည် ထောက်ပံ့နိုင်သောအခြေအနေရှိလျှက်နှင့် -

- (က) မိမိ၏မယား (သို့)

(ခ) မိမိကိုယ်တိုင်ရှာဖွေမစားသောက်နိုင်သူ တရားဝင်သားသမီး (သို့) တရားမဝင်သားသမီး၊ စသည်တို့အားထောက်ပံ့ခြင်းမပြုလျှင် (သို့) ထောက်ပံ့ရန်ငြင်းဆိုလျှင် ရာဇဝတ်မှုဖြင့် မြို့နယ်တရားရုံးတွင် တရားစွဲဆို တောင်းယူနိုင်သည်။

၂။ မြို့နယ်တရားရုံးက ထိုယောကျ်ား၏ ဝင်ငွေအပေါ် အခြေပြု၍ သင့်တင့်မျှတသည့်ထောက်ပံ့ငွေကို မယား (သို့) သားသမီးတစ်ဦးစီးအတွက် လျှောက်ထားသည့်နေ့ (သို့) အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့မှပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၃။ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ ထောက်ပံ့ကြေးပေးရန် ပျက်ကွက်လျှင် တရားရုံးမှ ပေးရန်ရှိသောငွေကို ငွေဒဏ်ကောက်ခံနည်းအတိုင်း ကောက်ခံနိုင်သည်။ ထပ်မံကျန်ရှိနေသေးက စားစရိတ်ပေးဆောင်သည့်နေ့အထိ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးနိုင်သည်။

၄။ မယားဖြစ်သူသည် -

- (က) အဆက်မပြတ်ဖောက်ပြား၊ လင်ငယ်နေလျှင်ဖြစ်စေ၊
- (ခ) လုံလောက်သောအကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲနှင့် အတူနေရန်ငြင်းဆန်လျှင်ဖြစ်စေ၊
- (ဂ) နှစ်ဦးသဘောတူခွဲခွါနေလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထောက်ပံ့ကြေးကိုမရရှိနိုင်ပေ။

၅။ စားစရိတ်ထောက်ပံ့ကြေးပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီးနောက် မယားဖြစ်သူသည် အပိုဒ် (၄) ပါပြုငြိန်းချက်တစ်ခုခုကျူးလွန်လျှင် ချထားပြီးသောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

၆။ စားစရိတ်မှုကို လင်သို့မဟုတ် ကလေးအဖေရှေ့တွင် စစ်ဆေးရမည် သို့ရာတွင် တမင်ရှောင်တိမ်းနေသည်ဟုယူဆက တရားရုံးကတဖက်သတ်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

၇။ စားစရိတ်ကို -

- (က) လျှောက်ထားခံရသူ နေထိုင်ရာအရပ်၌ဖြစ်စေ၊
- (ခ) လျှောက်ထားခံရသူ ရှိနေသောအရပ်၌ဖြစ်စေ၊
- (ဂ) ၎င်း၏မယားနောက်ဆုံးနေခဲ့သော အရပ်၌ဖြစ်စေ၊ စွဲဆိုလျှောက်ထားနိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၂၀။ အခြေအနေပြောင်းလဲခြင်း

ပုဒ်မ (၁၁၉) အရ လစဉ်ထောက်ပံ့ကြေးပေးနေစဉ် သို့မဟုတ် မယားသို့မဟုတ် ကလေးစရိတ် လစဉ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီးနောက် အခြေအနေပြောင်းလဲကြောင်း သက်သေပြနိုင်လျှင် တရားရုံးက သင့်တော်သလို စားစရိတ်ငွေကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲအမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ - ၁၂၁။ စရိတ်တောင်းဆိုနည်း

၁။ ကလေးသည် ဖခင်ထံမှထောက်ပံ့ကြေးစရိတ်ကို တိုက်ရိုက်မတောင်းနိုင် မိခင်ကသာကလေးအတွက် တောင်းခံနိုင်သည်။ မိခင်မရှိက အုပ်ထိန်းသူတစ်ဦးဦးကသာ တောင်းခံနိုင်သည်။

၂။ မယားဖြစ်သူသည် ကလေးစရိတ်ကို ၎င်း၏စရိတ်နှင့်အတူပူးတွဲ၍ တရားစွဲဆိုတောင်းခံခွင့်ရှိသည်။ သီးခြားလည်းတောင်းခံနိုင်သည်။

၃။ မယားစရိတ်သို့မဟုတ် ကလေးစရိတ်အတွက် ငွေသာအမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ပစ္စည်းကို တန်ဖိုးထား၍မချမှတ်နိုင်။

၄။ သားယောကျ်ားလေးကို (၁၈) နှစ်အရွယ် ရောက်၍ ကိုယ့်ဝမ်းကိုယ်ကျောင်းဘခင်ဖြစ်သူ၌ ထောက်ပံ့စရိတ်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။

